

Rapport:

Arkeologisk undersøkelse på Hjelmeset 1999,
gnr 31, bnr 4 og 8, Herøy k., Møre og Romsdal,
Hjelmeset Lok.1, B15634 og B15635.

David N. Simpson
Bergen Museum/Arkeologisk institutt
Universitetet i Bergen

November 2001

Innholdstabell

Bakgrunn og omfang	1
Tidligere undersøkelser/innleverte funn	1
Målsetning og metoder	4
Lokalitetsbeliggenhet.....	5
Resultater	9
Verneområdet.....	9
SV for verneområdet.....	12
Områdene N og SØ for verneområdet.....	14
Avsluttende kommentar (faser) og funnoversikt.....	15
Sammenfatning og vurdering	17
Litteratur	19
Vedlegg 1: Kronologisk ramme og radiologiske dateringer	20
Vedlegg 2: Førhistoriske minne på Vestlandet - Hjelmeset gard	21
Vedlegg 3: Bergen Museum - arkeologisk hovedkatalog - Hjelmeset gard	22
Vedlegg 4: Fotoliste.....	26
Vedlegg 5: Kode forklaringer til funnliste.....	28
Vedlegg 6: Funnliste.....	30

Figur liste

Figur 1.	Oversikt over kysten av Møre og Romsdal	1
Figur 2.	Oversikt over Herøy k. med lokalisering av Hjelmeset gard	3
Figur 3.	Oversikt over deler av Herøy k. med Hjelmeset gard: A - Hjelmeset Lok. 1, B - Mjølstadneset 2001 Lok. 4, 1-4 Fetts funnsted nr	3
Figur 4.	Strandforyskyvningskurven for Hjelmeset, Herøy k.....	6
Figur 5.	Hjelmeset Lok. 1 i forhold til strandlinjer fra ulike perioder	7
Figur 6.	Hjelmeset Lok. 1, lokalitetsplan.....	8
Figur 7.	Hjelmeset Lok. 1, sjaktprofil.....	10
Figur 8.	Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk fra verneområdet	10
Figur 9.	Hjelmeset Lok. 1, randskår av kleberkar og asbestkeramikk	12
Figur 10.	Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk SV for verneområdet.....	13
Figur 11.	Hjelmeset Lok. 1, sjaktplan.....	14
Figur 12.	Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk SØ for verneområdet.....	15
Figur 13.	Hjelmeset Lok. 1, sandsteinsknivfragmenter av usikker (ny?) type.....	16

Tabell liste

Tabell 1	Kronologisk plassering av utvalgte funn fra Hjelmeset gard	4
Tabell 2	Hjelmeset Lok. 1, stratigrafiske forhold.....	9
Tabell 3	Hjelmeset Lok. 1, daterende elementer og tentativ faseinndeling	11
Tabell 4	Funnoversikt, Hjelmeset Lok. 1, felt 1, B15634.....	16
Tabell 5	Funnoversikt, Hjelmeset Lok. 1, felt 2, B15635.....	17

Rapport: Arkeologisk undersøkelse på Hjelmeset 1999, gnr 31, bnr 4 og 8, Herøy k., Møre og Romsdal, Hjelmeset Lok. 1, B15634 og B15635.

Bakgrunn og omfang

I forbindelse med reguleringsplan for bygging av et boligfelt på gården Hjelmeset (gnr 31 bnr 4 og 8), i Herøy k., Møre og Romsdal, foretok Møre og Romsdal fylkeskommune en arkeologiske registrering i det aktuelle området (registrert 18.07.97 - 23.07.97, rapport ved Frode Pilskog, 1997). I løpet av registreringen ble det gjort funn av flint fra en steinalderboplass (figurene 1, 2 og 3). I og med at steinalderfunnene representerte et automatisk fredet fornminne, ble funnene og rapporten overlevert til Arkeologisk institutt, Bergen Museum.

Det ble søkt dispensasjon fra kulturminneloven i forbindelse med utbyggingen, og det ble gitt delvis dispensasjon. Sentraldelen av lokaliteten ble regulert til spesialområdet vern og dispensasjonen gjelder funn knyttet til boplassaktivitet utenfor arealet for verne området. Dispensasjonen ble gitt på vilkår av at det ble foretatt arkeologiske undersøkelser av den registrerte steinalderlokaliteten, bekostet av tiltakshaver (brev datert 03.01.99). Granskningene ble utført av Asle Bruen Olsen, David N. Simpson og Tore Slinning i perioden 31.05.99 - 04.06.99.

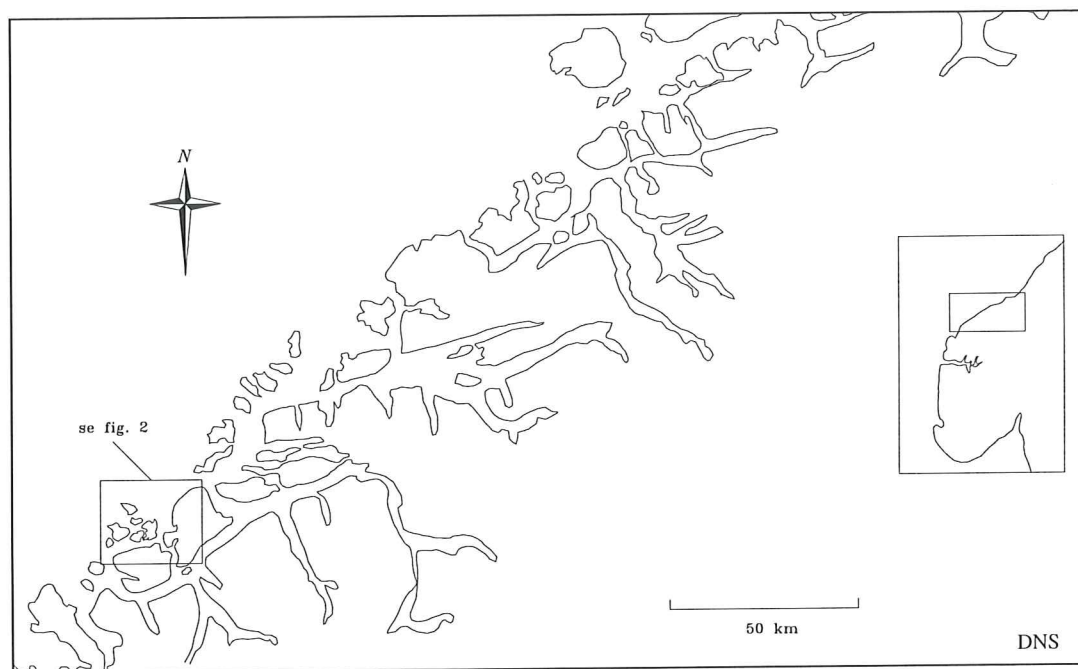

Fig 1. Oversikt over kysten av Møre og Romsdal.

Tidligere undersøkelser/innleverte funn

Herøy k. er generelt rikt på fornminner og fra Hjelmeset gard er det tidligere kjent en rekke forhistoriske funn som avspeile aktiviteter og/eller bosetning på gården i nesten alle perioder fra yngre steinalder fram til i dag (tabell 1, se også. kronologiske rammeverk i vedl. 1). Av de tidligere innleverte funn er funnstedet til relativt få kjent. Ingen av disse kan relateres til denne lokaliteten, men de gir et visst inntrykk av bredden og dybden av den forhistoriske aktivitet/bosetning i området. Funn med kjent

funnsted er presentert nedenfor. Fullstendig lister over alle tidligere innleverte funn fra garden er presentert i vedl. 2 og 3.

B6455 Hellig hvit sten av marmor, av den vanlige form, en kort søile med halvkugleformet hode som skiller fra søilen ved en indhugget avsats. Dog eiendommelig derved at den ene side er flat, saa at tversnittet blir omtrent en halv sirkel. 33 cm. høi, 25,5 cm. i tvermaal over hodet. Avbildet fig. 4. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt (fig. 3, **funnsted 1**).

B9263 Vestlandsøks av grønnstein, omtrent som GJESSING, Rogalands stenalder fig. 108, men ikke fullt så sterkt smalnende og eggflaten noe kortere. 7 cm lang. Funnet på Hjelmeset, Herøy s. og p., Sunnmøre, gnr. 31, bnr. 1 under veitetaking i et søkk mellom to berg 100 m N for huset. Gave fra PAULINE HJELMESET ved FETT (fig 3, **funnsted 2**).

B6087 Dolk av graa flint, typen Rygh fig. 66, ganske lik dolken midt paa planche XXI i Nordiske Fortidsminder I; den er 22,6 cm. lang, 6,4 cm. bred nederst paa skaftet. Langs skaftets midte er en sterkt fremtrædende siksaklinje. Fundet i en myr, omtrent 1 alen dypt, paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt. Indsendt ved hr. dr. J. M. FURREVIK, Eggesbønes (fig. 3, **funnsted 4**).

B6093 Flintdolk av god, mørk flint; i form ganske lik Nordiske Fortidsminder I, s. 141, fig. 12. 16,7 cm. lang. Fundet for længere tid siden paa Hjelmsset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt, i samme myr som dolken nr. 15 ovenfor, men ikke paa samme sted i myren (fig. 3, **funnsted 4**).

B9264/a. Tverrøks av finkornet stein omtrent som GJESSING, Rog. sta. fig. 100. Eggflaten er kort, breidsiden opp for denne er helt flat, nok egentlig en naturlig spalteflate. Den andre breidsiden er hvelvet. De to smalsider er skjeve så at tverrsnittet er et skjevt parallelogram; der ser nærmest ut som begge er spalteflater. Nakken er dobbelt så breid som tjukk. Mulig er den ene smalsiden søkt rettet opp ved saging fra den hvelvete breidside, men dette er oppgitt. Denne samme smalsiden er uslipt, ellers er alle sider slipt, om enn ikke helt dekkende. Egglinjen er skjev og ubetydelig skadd. 12 cm lang.

/b. En del flint og kvartsitt uten videre tildanning. Tre stykker flint har dog fått kanter avknust på en måte som neppe bare kan skyldes vann

Funnet på samme gård Hjelmeset, bnr. 1 i myren framfor huset. Samme sted er tidligere funnet B 6087 og 6093 (tilv. B. M. Årb. 1908). Gave fra PAULINE HJELMESET ved FETT (fig. 3, **funnsted 4**).

(basert på søk i Bergen Museum arkeologisk hovedkatalog - Tilvekstkatalog - <http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/bergen/hovedkat.html>)

Tapt - Sekskanta ravperle, halv mosaikkperle, blå glasperle f. under pløying 10 m NO for løa... (fig. 3, **funnsted 3**)

(basert på søk i Per Fetts Førhistoriske minne på Vestlandet - http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/fett/fett_ramme.html)

I tillegg til disse funn ble følgende materialet samlet inn fra Hjelmeset Lok. 1 i forbindelse med registreringen (Pilskog 1997) som utløst denne undersøkelsen:

B15634 (felt A)

/1 11 avslag av flint (9) og bergkrystall/kvarts (2)

/2 1 fragment av skifer

/3 brente beinfragment

B15635 (felt B)

/1 1 fragment av skår fra kleberkar

/2 53 avslag av flint (40), kvarts (12) og rhyolitt (1). Enkelte av flintavslagene er vannrullede, og andre er tydelig resultat av tilfeldig knusing. Av kvartavslagene er hoveddelen antagelig naturlig avspaltninger.

3/ 2 pimpstein uten spor av bearbeiding.

4/ Beinfragment

(Bergen Museum tilvekst, i prep.)

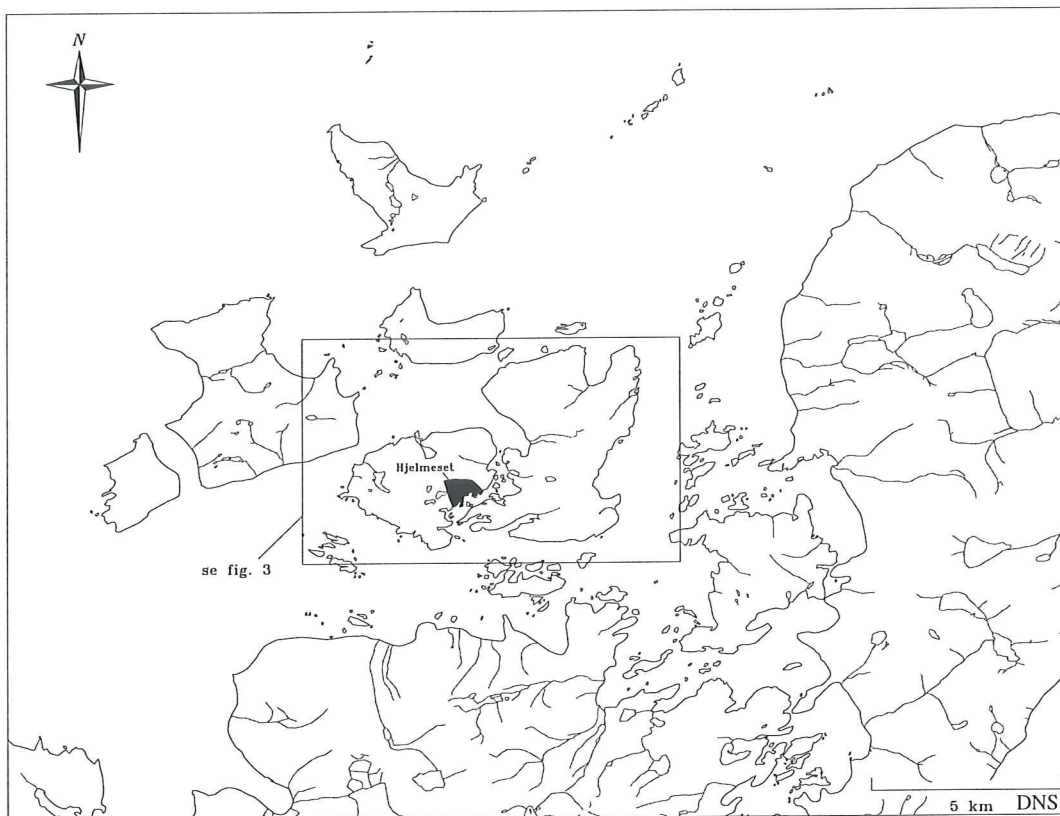

Fig 2. Oversikt over Herøy k. med lokalisering av Hjelmeset gard.
Lokalisering og utstrekning av garden basert på Fett (1951).

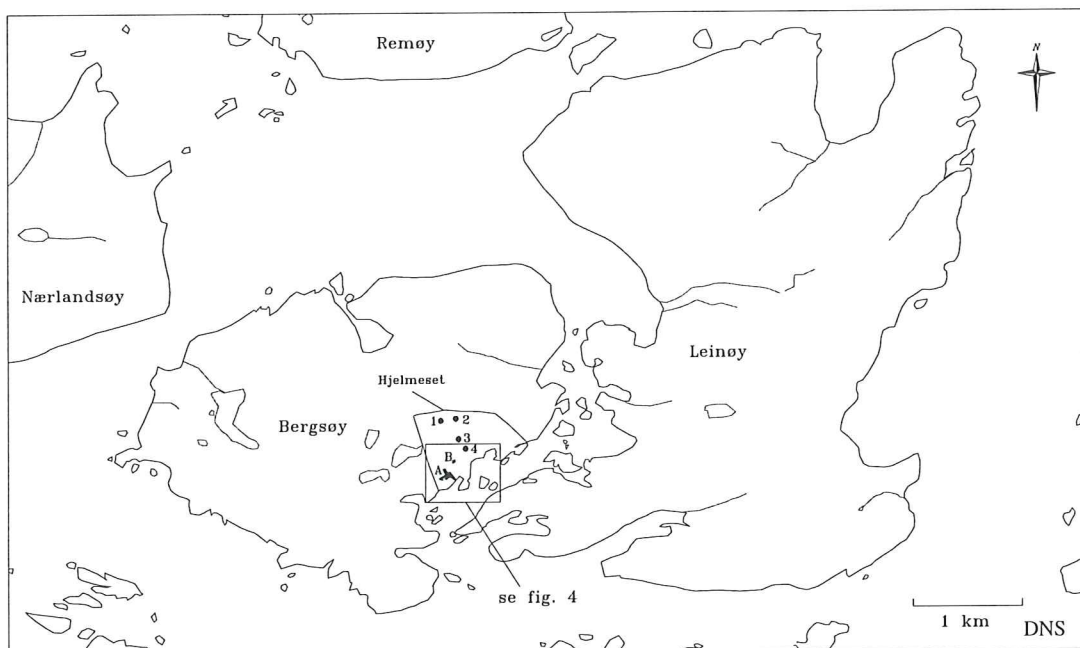

Fig 3. Oversikt over deler av Herøy k. med Hjelmeset gard: A - Hjelmeset Lok. 1,
B - Mjølstadneset 2001 Lok. 4 (Simpson i prep), 1-4 Fetts funnsted nr (1951).

Fylkeskommunenes tolkning av funnene var sparsomme (Pilskog 1997), mens det i museets vurdering og vedtak om utgraving ble antatt at det her er en tidlig SM fase og en TN fase representert (vannrullet flint samt rhyolitt, jfr. Fastelang 1997). Utover dette representerer kleberskåret spor etter en betydelig yngre aktivitet, trolig FRJA.

Et oversikt over periodene tidligere funn mest sannsynlig representerer er presentert i tabell 1. Merk at tabellen er basert på en tolkning av funnbeskrivelser fra skriftlige kilder, og at en mer grundig analyse av selve materialet vil gi en mer nyansert kronologiske bilde, samtidig som det er forventet at det skulle avdekke spor etter enda flere perioder.

Periode(r)	Utvalgte funn fra Hjelmeset gard	Funnsted på garden (fig. 3)
tidlig SM?	B15635/2 vannrullet flint	Hjelmeset Lok. 1
TN	B15635/2 avslag av rhyolitt	Hjelmeset Lok. 1
MN	B9263 vestlandsøks	funnsted nr. 2
MN(B)	B6780 skifer spydspiss med mothake og hakk tvers over midtrygg	
MN/SN/ yngre BA	B6781 skafthulløks	
sen SN	B6087 flintdolk - type IV ("fiskehale dolk", senere del av dolktid, Petersen 1993:132-133)	funnsted nr. 4
sen SN	B6629 flintdolk - (type IV?)	
SN/BA	B6093 flintdolk	funnsted nr. 4
MN/SN/ yngre BA	B6323 skafthulløks	
SN/BA	B6255/c flint sigd (yngre dolktid og begynnelsen av EBA, Petersen 1993:132-133)	
SN/BA	B7173/b flatretusjert pil	
BA	B6255/a to hengesmykker av rav	
FRJA	B15635/1 skår av et kleberkar	Hjelmeset Lok. 1
eldre JA (RT/FVT)	B6455 hellig hvit stein av marmor	funnsted nr. 1
FVT	B6452 randskår av spanformet leirkar	
yngre JA (antag. VT)	tapte funn - sekskantet ravperle og halv mosaikkperle	funnsted nr. 3
sent JA/MA	B9265 spinnehull av brun serpentin	
nyere tid?	B7173/d "sunnmørsøks"?	

Tabell 1. Kronologisk plassering av utvalgte funn fra Hjelmeset gard.

Målsetning og metoder

Målsetningen for undersøkelsen var i hovedsak å kartlegge de kronologiske fasene representert på lokaliteten samt å avgrense den i rom. Sammen med dette var det viktig å foreta en vurdering av bevaringsforhold og dokumentere omfang av skader forbundet med nyere tids aktiviteter.

Undersøkelsen omfattet en rekke manuelt gravde prøvestikk (13), sondering med stikkbor samt en maskingravd sjakt. Prøvestikkene og sondering skulle gi nødvendig grunnlag for å avgrense lokaliteten. Prøvestikkene skulle i tillegg belyse stratigrafiske- og bevaringsforhold. Sjakten ble gravd i en trase som det på forhånd ble gitt tillatelse for anlegging av kloakkledning. Den viste seg å være et viktige hjelpemiddel i forhold til våre forståelse av lokaliteten.

Prøvestikkene ble ikke gravd etter et målesystem, men ble kartfestet i ettertid. Disse ble betegnet med fortløpende bokstaver. Merk at prøvestikkene fra registreringen ble betegnet med bokstaven F og et tall og at det i tillegg ble gravd noen "prøvestikk" av en av grunneierne. Disse ble betegnet med tall etter en sekvens som fortsatte fra sist brukte prøvestikknummer under registreringen. Massen fra et par av disse (20 og 21) ble såldet.

Prøvestikkene gravd i forbindelse med utgravningen var 50x50cm med unntak av prst. A som ble utvidet til 50x100 cm. Vertikal kontroll ble i utgangspunkt sikret ved graving i en kombinasjon av mekaniske og stratigrafiske lag. De øverste ikke forhistoriske lag (torv og evt. nyre tids dyrking) ble fjernet. Det ble deretter gravd en rekke 5 cm tykke mekaniske sjikt i hvert observerbart stratigrafisk lag. Disse mekaniske sjiktene ble betegnet med fortløpende tall. De stratigrafiske lagene ble definert og beskrevet ved farge og sammensetning og betegnet med bokstaver (eks. 1c, 2d, 3d, 4e osv). En profilvegg i hvert prøvestikk ble deretter tegnet. I noen tilfeller var det vanskelig å skille stratigrafiske lag under graving. I disse tilfellene foregikk gravningen rent mekanisk med gravningssjikt refererte til som mek. sjikt 1, 2, 3 osv. Her også ble både mekaniske sjikt og stratigrafiske lag senere dokumentert på profiltegningene slik at funnene kunne korreleres fra mekaniske sjikt til stratigrafiske lag.

Merk at det ikke ble forsøkt å korrellere lagbetegnelsene mellom prøvestikkene under gravning (dvs at lag c i et prøvestikk er mest sannsynlig annerledes enn lag c i et annet prøvestikk). Hvert prøvestikk ble profildokumentert for senere korrelasjoner og tolkning. To prøvestikk ble utelukkende gravd for uttak av C14 prøver, og ble derfor ikke såldet (prst I og G v/sjakt). Massen under torv eller nyere tids dyrkningslag i resten av prøvestikkene ble vannsåldet gjennom 4 mm netting.

Etterarbeidet bestod av vasking, katalogisering og merking av funnene med sikte på å legge tilrette for analyse og magasinering. Funnmerkingen omfattet alle redskaper samt potensielt diagnostisk avfall. Disse ble påført et unikt FNR (funn- eller feltnummer). Det resterende avfall (avslag og biter) ble sortert i poser etter råstoffkategori og gravningsenhet (prst./lag). Det ble gitt et FNR til hver slik gruppe/pose og ett funn i hver pose ble merket. Funnene ble også merket med lokalitetens BNR (overordnet fortløpende nummerering av alle arkeologiske funn innkommet til Bergen Museum - BNR foran og FNR bak, f.eks. B15634-54). For å unngå mulig forvirring i forbindelse med behandlingen av materialet til forskning og/eller administrative formål i framtiden gjøres det oppmerksom på at denne kombinasjon av BNR-FNR som gjenstandene er merket med ligner, men er distinkt forskjellig fra, de BNR/undernummer som kommer til å bli brukt til å beskrive funnene i Bergen Museums tilvekstfortegnelse. I tilvekstfortegnelsen angir undernummeret en gruppe funn av samme gjenstandstype. For å kunne relatere en gjenstands BNR-FNR til tilvekstfortegnelse BNR/undernummer inneholder funnlisten begge nummereringssett.

Lokalitetsbeliggenhet

Lokaliteten ligger på Bergsøy med utsikt over Straumane, straumen mellom Bergsøy og Leinøy (fig. 3, side 6). I dag ligger den fra 10 til 100 m fra straumen, men fordi

strandlinjenivået har endret seg over tid¹ er det viktig å se på lokalitetens plassering i terrenget forhold til tidligere strandlinjer. Det er derfor utarbeidet en såkalt strandforskyvningskurve for lokaliteten² (fig. 4) og et sett kart som viser strandlinjen i ulike perioder (fig. 5).

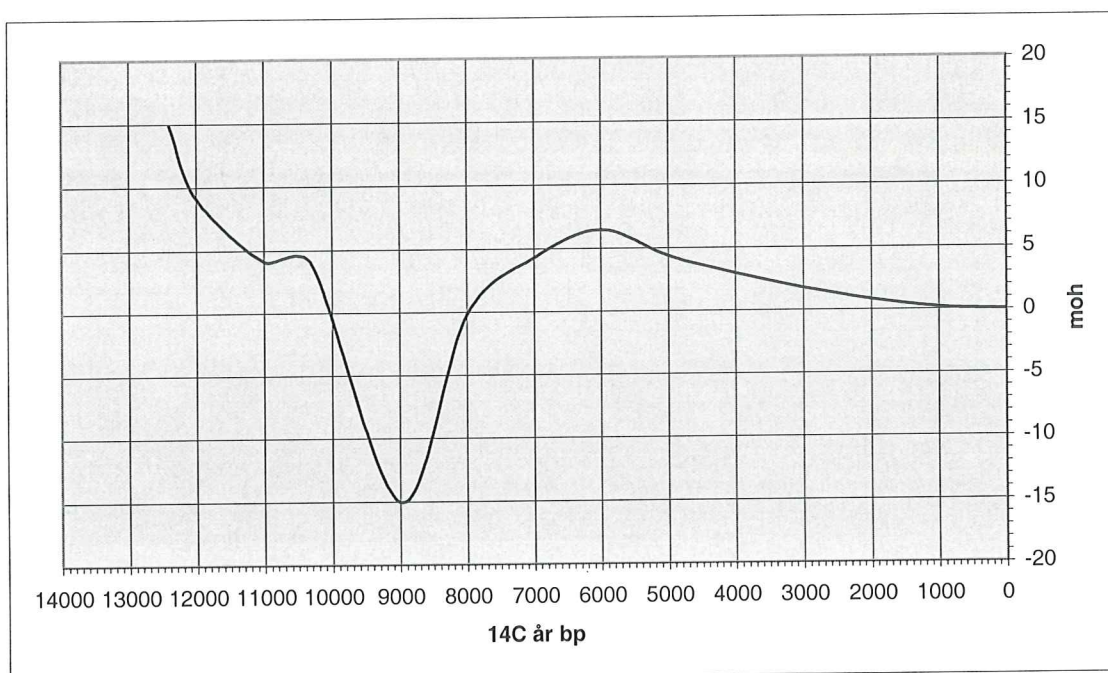

Fig 4. Strandforskyvningskurven for Hjelmeset, Herøy k. Basert på data presentert i Svendsen og Mangerud (1987) og Bondevik, Svendsen og Mangerud (1998). Kurven er utarbeidet i Excel regnarket *SeaLevelCurvesSumm-STrondelag_v.1.xls* (Simpson 2001)

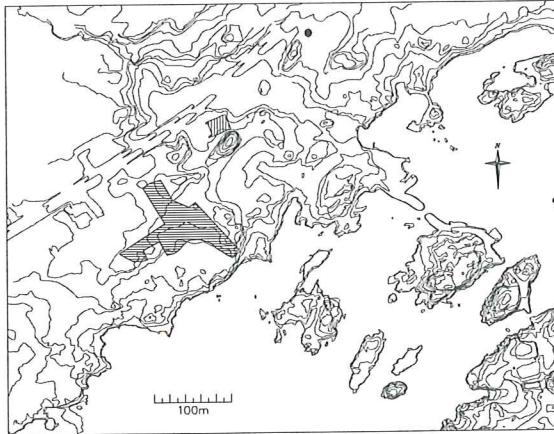
Forholdet mellom boplasslokalisering og strandlinjenivå er mest vesentlig i forhold til funn fra eldre og yngre steinalder. Det er observert en klar tendens til at steinalderboplasser i kystnære strøk er nært knyttet (oftest innenfor noen få meter) til den samtidige strandlinje. Når det f. eks. gjelder Hjelmeset Lok. 1 i TN viser figur 5c at hele boplassfronten faktisk var langs den samtidige strandlinjen. I senere perioder, dvs fra slutten av steinalderen, viser boplassene stor variasjon i avstand til strand og sjø, slik at det for disse ikke er noen korrelasjon med samtidig strandlinje.

Den sentral del av lokaliteten ligger langs og like bak en terrassekant på 6 moh (fig. 6). Nedenfor mot straumen ligger et område med våt myrtorv hvor funntetthet avtar og nuller ut ved ca 5 moh. Bak den sentrale delen av lokaliteten ble det gjort funn av forhistoriske artefakter og kulturlag opp til 8 - 9 moh. Boplassfronten mot straumen er rimelig bra avgrenset, men fordig lokaliteten fortsetter utenfor

¹ Årsaken til disse forandringer er en kombinasjon av eustatisk heving av sjønivå og isostatisk landhevning. Eustatisk heving er en absolutt forandring av sjønivå som et resultat av økte mengder vann i verdenshavene pga isavsmelting. Isostatisk landhevning er en vertikal bevegelse av jordskorpen som et resultat av redusert trykk fra ismengden på land pga. avsmeltingen. Siden disse prosessene foregikk med ulik hastighet og varierende intensitet har dette resultert i svært komplekse forandringer av det relative strandlinjenivå.

² Merk at det finnes det en del usikkerhetsmomenter i konstruksjonen av strandlinjeforskyvningskurver. Det foregår stadig forskning på dette som resulterer i justering av kurvene med ugjevne mellomrom. Derfor skal kurven som er presentert her, og kartene i fig. 5 som er basert på den, betraktes som provisoriske.

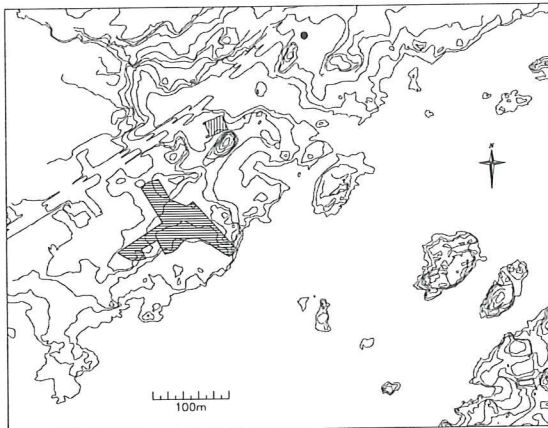
a) Dagens strandlinje
↓

g) 0 moh
ca 8000 bp
MM
↑

↑
Ikke tegnet:
strandlinje nivå ved
9000 bp er -15 moh
(MM/TM overgang)

b) 3 moh
ca 4000 bp
MN
↓

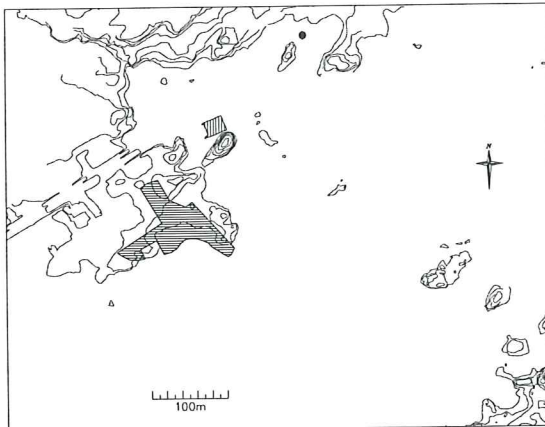
f) 3 moh
ca 7500 bp
SM/MM overgang
↑

c) 5 moh
ca 5200bp
TN/SM
overgang
↓

e) 5 moh
ca 6750 bp
SM
↑

d) 6 moh
Tapes
maks.
ca 6000 bp
SM
↓

↑

↑

Fig. 5. **Hjelmeset Lok. 1** (dok. utstrekn. i horis. skravor) i forhold til strandlinjer i ulike perioder. Strandlinjene er presentert i kronologisk rekkefølge fra a) dagens til f) 8000 bp. Fig. viser også **Mjølstadneset 2001 Lok 4** (vert. skravor, Simpson in prep.) og Fetts **funnsted nr. 4** (1951, svart sirkel, gjelder B6087, B6093 og B9264, se side 2). Lokalisering av funnsted 4 i fig. 5 er usikker pga en vesentlig forskjell i målestokk mellom kartgrunnlaget brukt i Fetts originale kart og det som er brukt her. (bearbeiding av digitalt kartgrunnlag DNS)

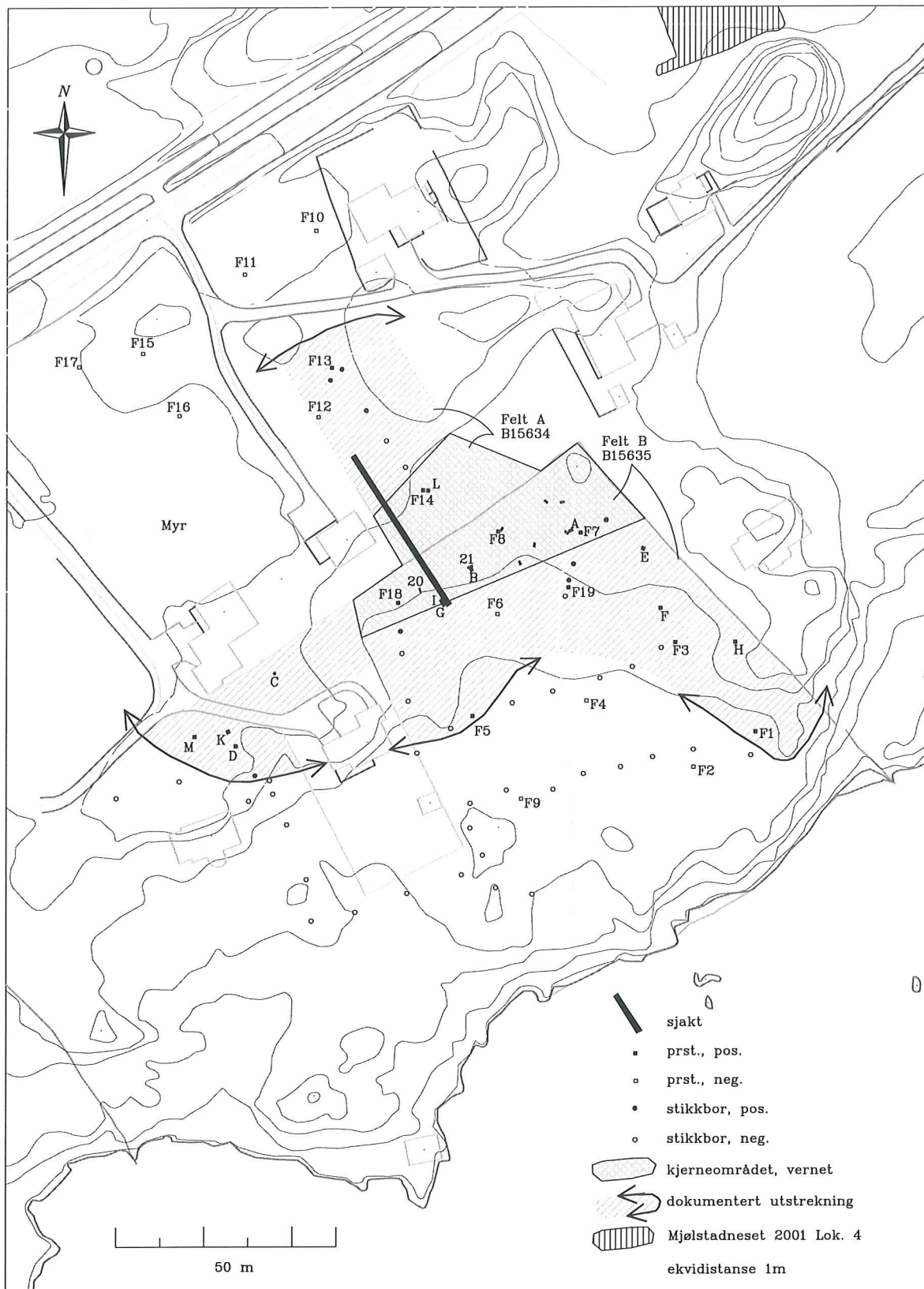

Fig. 6 Hjelmeset Lok. 1, lokalitetsplan.
(bearbeiding av digitalt kartgrunnlag DNS)

reguleringsplan området mot NØ er utstrekningen i dette området ikke kjent. Det er likevel rimelig å tro at den er avgrenset til ca 5 moh og at den ikke fortsetter ned i lavere terreng lengre mot NØ. NV-delen av lokaliteten omkring et par eksisterende hus er heller ikke klart avgrenset, men på samme måte er den antatt å være begrenset til høyereliggende terreng utenfor myren som er avmerket i fig. 6.

Resultater

På basis av prøvestikk og sondering med stikkbor innenfor planområdet ble det påvist forhistoriske funn og/eller kulturlag over et område på minst 6000 m². En evaluering av topografien utover arealet omfattet av reguleringsplanen tyder på at lokaliteten kan ha en totalutstrekning på opptil 11000 m². Som nevnt innledningsvis ble sentraldelen av lokaliteten regulert til spesialområdet vern (fig. 6). Dette omfatter et område på 1500 m² med høy funntetthet (250 til 300 funn/ m² eller 0.58 funn/liter såldet masse) og tykt, velbevart kulturlag (ca 25 cm).

Lokaliteten er karakterisert av varierende stratigrafiske forhold. Hovedtrekkene er presentert i tabell 2:

Område	Stratigrafisk forhold
Sentral del - verneområde	minst 3 bevarte kulturlag
SV for verneområde	stedvis bevart kulturlag (dyrkningspåvirket)
Flaten N for verneområde	delvis til helt utplanert gjennomdyrket kulturlag
Langs ryggen SØ for verneområde	stedvis bevart kulturlag (dyrkningspåvirket)

Tabell 2, Hjelmeset Lok. 1, stratigrafiske forhold.

Verneområdet

De stratigrafiske forhold i verneområdet gir et godt grunnlag for å studere bruken av lokaliteten gjennom tid. Sekvenser med 3 bevarte kulturlag på flere steder (prst. A, prst. B og sjakten, fig. 7 og 8) vitner om minst 3 spesifikke bruksfaser. Det er imidlertid vanskelig å fastslå om de dokumenterte kulturlagene representere 3 gjennomgående bruksfaser over hele området, eller om de representer flere enn 3 bruksfaser som har mindre, men delvis overlappende omfang. Problemet med å finne ut av dette er uansett overkommelig. Ved å ta utgangspunkt i forholdet mellom daterbare funn og lag, og i tillegg analysere sammenfall av radiologiske dateringer og lag på ulike steder, det er mulig å skille ut flere hovedtidsrom i lokalitetsbruken. Disse tidsrom betraktes her som tentative faser, hvor noen kan representere spesifikke bruksfaser, mens andre kan inkludere flere "underfaser". I tillegg til fasene representert av kulturlagene er ytterlig to faser definert gjennom tidsdiagnostiske funn. Et oversikt over faseinndelingen og daterende elementer er presentert i tabell 3:

Grunnlaget for definisjon av fase 1 ligger i tilstedeværelsen av vannrullet flint. Disse må ha vært deponert før Tapes regresjonen nådde sitt maksimum v/ ca 6000 BP for å kunne ha blitt vannrullet. Et maksimum alder for fasen er satt til ca 6750 BP, dvs. når den samtidig strandlinje var omtrent ved boplassfronten. At flinten ble funnet i diverse stratigrafiske kontekster (prst. A mek. sjikt 1-4, prst. B lag 1c, 2c, og 4e, prst. C lag 2c og prst. L mek. sjikt 3) er tolket til å være et resultat av redeponering i tilknytning til forhistoriske dyrkning og/eller nedgravninger relatert til alminnelig boplass aktivitet.

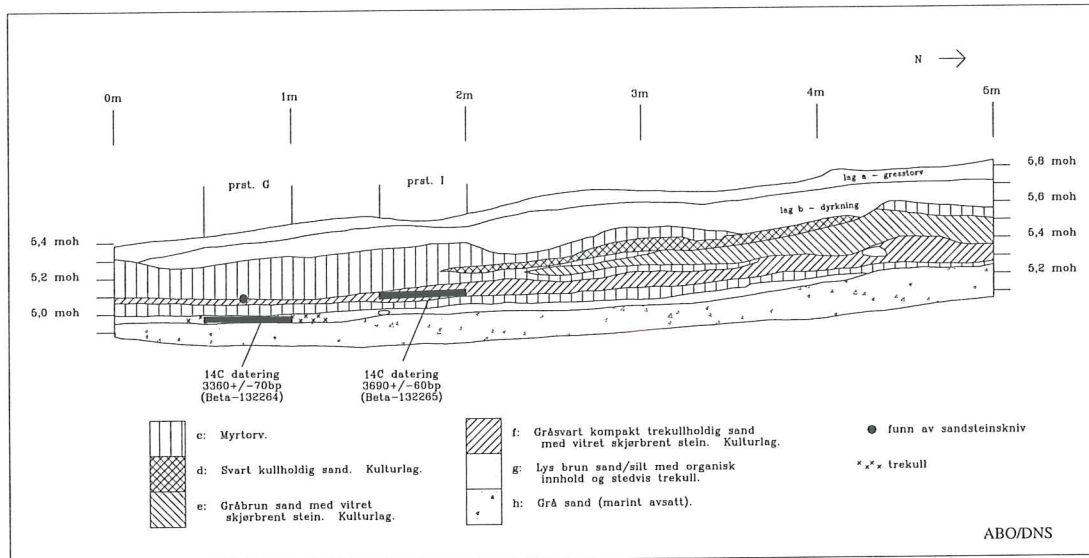

Fig. 7. Hjelmeset Lok. 1, sjaktprofil.

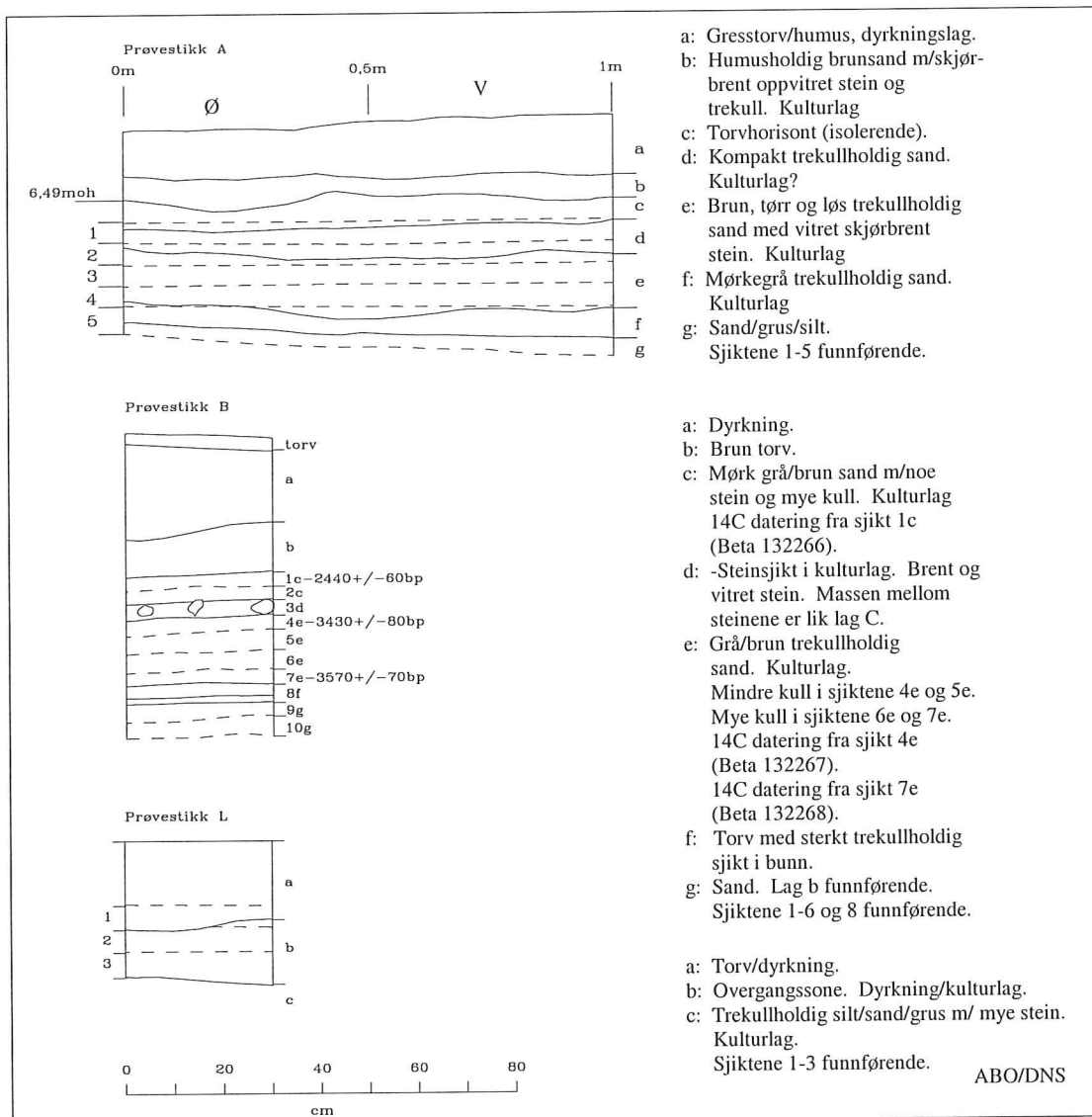

Fig. 8. Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk fra verneområdet

Område	Dateringer og tentativ faseinndeling
Sentral del - verneområde	<p>Fase 1 - SM (fortrinnsvis ca 6750 - 6000 BP) - vannrullet flint fra diverse kontekster</p> <p>Fase 2 - TN - tilstedeværelse av rhyolitt, registrerings prst. F18 - chert flekke frg., "prst." 21, løssfunn</p> <p>Fase 3 - SN/EBA (kulturlag) - 3690+/-60 (Beta 132265), sjakt, lag f - 3570+/-70 BP (Beta 132268), prst. B, lag 7e - 3430+/-80 BP (Beta 132267), prst. B, lag 4e - ingen entydige tidsdiagnostiske artefakter - eventuelt inkl. lag f i prst. A</p> <p>Fase 4 - BA (kulturlag) - representert ved lag d i prst B, som er avgrenset av C14 dateringene fra lagene over og under - ingen entydige tidsdiagnostiske artefakter - eventuelt inkl. lag e i prst A og lag e i sjakten</p> <p>Fase 5 - FRJA (fortrinnsvis tidlig FRJA, muligens også YBA, kulturlag) - 2440+/-60 (Beta 132266), prst. B, lag 1c - asbestkeramikk, prst. B, lag 1c prst. B, lag 2c "prst." 21, løssfunn - skår av kleberkar, prst A mek. sjikt 1 registr. prst. F8 - eventuelt inkl. lag d i sjakten</p>
SV for verneområde	<p>Fase 1, vannrullet flint, prst. C, lag 2c Fase 1, evt. ny fase, SM eller MNB (evt. SN), platekniv, prst. C, lag 4c Fase 2, evt. ny fase, TN (evt. MN), hugd emne til skiferspiss, prst. M, lag 2c</p>
Flaten N for verneområde	steinbrukende tid
Langs ryggen SØ for verneområde	steinbrukende tid

Tabell 3. Hjelmeset Lok. 1, daterende elementer og tentativ faseinndeling.

Fase 2 er definert på basis av tilstedeværelse av råstoffet rhyolitt og et flekkefragment av chert. Rhyolitten er fra et brudd på Siggjo, og den tidligste bruken av Siggjorhyolitt er datert til 5200 BP³. Siggjorhyolitt var i bruk gjennom hele neolitikum, men var klart hyppigst i bruk i TN. Det er derfor mest sannsynlig at rhyolitten fra Hjelmeset lok. 1 tilhører til TN. Chert er en råstofftype kjent fra Skatestraumen lengre sør (Bergsvik 1999 og i trykk) men har også vært funnet på Sunnmøre, blant annet på Eiksund Lok. 11 (Simpson 2000:47). Den er mest sannsynlig fra en forekomst på Frøya, Bremanger k., Sogn og Fjordane. Bergsvik (i trykk) rapporterer at i Skatestraumen er dette råstoffet tatt i bruk i SM, er brukt hyppigst i tidlig del av TN og går ut av bruk i løpet av TN. Det er tatt i bruk igjen i et mye mindre omfang senere i tidlig jernalder (FRJA). Som rhyolitten, er det mest sannsynlig at chert her relateres til TN.

Fase 3 er representert ved de nederste kulturlagene i prøvestikk B, lag e, og sjakten, lag f. Her ble det ikke gjort funn av artefakter av tidsdiagnostisk karakter, men topp og bunn sjiktene av lag e i prøvestikk B er C14 datert til 3430+/-80 BP (Beta 132267) og 3570+/-70 BP (Beta 132268), som plasserer laget ved overgangen SN/EBA. Det nederste kulturlaget i sjakten er C14 datert til 3690+/-60 (Beta 132265), som er litt

³ Mens datoen for den tidligst bruk av Siggjo rhyolitt er under debatt, det er min mening at samtlige rapporterte kontekster med Siggjo rhyolitt datert til før 5200 BP er problematiske.

eldre enn dateringene fra prøvestikk B, men forskjellen mellom sjaktdateringen og den eldste i prøvestikk B er ikke statistisk signifikant (beregnet med 95 % sikkerhet, kan bunn datering fra prst. B og den fra sjakten datere den samme hendelsen⁴). Det er mulig at det nederste kulturlag i prst. A, lag f, også relateres til fase 3, men man kan ikke si dette med sikkerhet på basis av de forliggende data.

Lag d i prst. B er utgangspunkt for definisjonen av fase 4. Definisjonen er basert på avgrensningen av laget i tid ved C14 dateringer av lagene over, 2440+/-60 (Beta 132266), lag 1c og under 3430+/-80 BP (Beta 132267), lag 4e. Disse dateringene plasserer lag d, prst. B i BA. Det er usikkert om de midterste kulturlagene i prøvestikk A (lag e) og sjakten (lag e) også skal relateres til fase 4.

Fase 5 er basert på både typologiske og radiologiske dateringer. En C14 datering fra lag 1c, det øverste kulturlaget i prst. B, ga resultatet 2440+/-60 BP (Beta 132266)

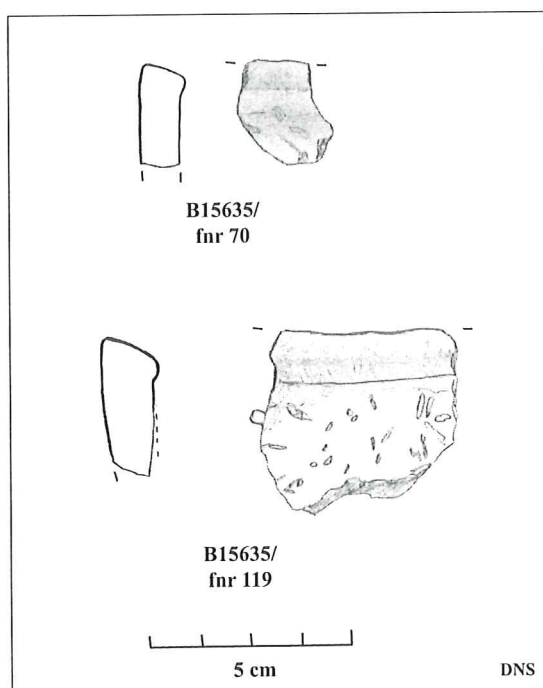

Fig. 9 Hjelmeset Lok 1, randskår av kleberkar (a) og asbestkeramikk (b).

som tidsfester aktiviteten til i tidlig FRJA. Funn av asbestmagret keramikk (randskår fig. 9) i samme lag støtter dateringene. Asbestmagret keramikk tas i bruk i BA, og er et viktig element i tidlig FRJA. Tykkelsen på de beste bevarte skårene (8 - 9 mm, 11 mm v/munningslist) tyder på at de er av den yngre typen datert til YBA/tidlig FRJA (Ågotsnes 1986). Funn av av kleberkarskår i det øverste kulturlag i prst A, lag d mek. sjikt 1 (randskår fig. 9) og i registreringsprøvestikk F8 er også av kronologisk diagnostisk verdi. Kleberkar tas i bruk i BA, men er særlig karakteristisk for tidlig FRJA (Pilø 1990 og Solberg 2000:44). Det øverste kulturlag i sjakten, lag d, knytter seg muligens til fase 5, men dette kan ikke bekreftes ettersom dette laget ikke er typologisk eller radiologisk datert.

Bunndateringen fra sjakten ga alderen 3360+/-70 BP (Beta-132264). Det var forventet at den skulle være eldre enn datering fra overliggende kulturlag f som ga 3690+/-60 BP (Beta-132265). Problemet kan ha flere årsaker: a) forurensning av prøven eller konteksten, b) statistisk usikkerhet⁵, c) datering av laget over kan være feil, eller d) en kombinasjon av disse.

SV for verneområdet

Når det gjelder områdene utenfor vernområdet har man få holdepunkter i forhold til presis datering. SV for vernområdet ble det funnet vannrullet flint (prst. C, lag 2c)

⁴ Beregningen er basert på bruken av "Student's T test" som beskrevet i Thomas (1986:249-251)

⁵ Den "sanne" alderen av ca 1 av 3 C14 dateringer er, statistisk sett, forventet å ligge utenfor den oppgitt avik (beregnet med 1 sigma som her).

som er antatt å representere fase 1 (jfr. diskusjonen over). Funn av et plateknivfragment med slipt egg (prst. C lag 4c) peker på to mulig perioder. Arkeologisk forskning i Skatestraumen tyder på en todelt typologi mht platekniver (Bergsvik 1998:22 og i trykk). Platekniver med rettslipt egg kan forbindes med MNB men SN kan ikke utelukkes. En annen type platekniv dateres til SM. Disse har uregelmessig form med egg som ofte er grov hugd og deretter avrundet v/pussing eller bruk. Det gjøres oppmerksom på at SM-typen kan ha fint slipte eggpartier (Bergsvik per. com.). Et slikt funn er gjort på Eiksund, Ulstein k., Møre og Romsdal (Simpson 2000:32). Eggfragmentet fra Hjelmeset kan derfor representere den ene eller de andre av disse periodene, dvs fase 1 eller en ny fase i forhold til de opphold som er dokumentert i verneområdet. Et fragment av et hugd emne til skiferspiss (prst. M lag 2c) dateres mest sannsynlig til tidlig del av yngre steinalder (TN) men kan være yngre (MN). Den kan derfor forbindes med fase 2 eller eventuelt til en ny fase.

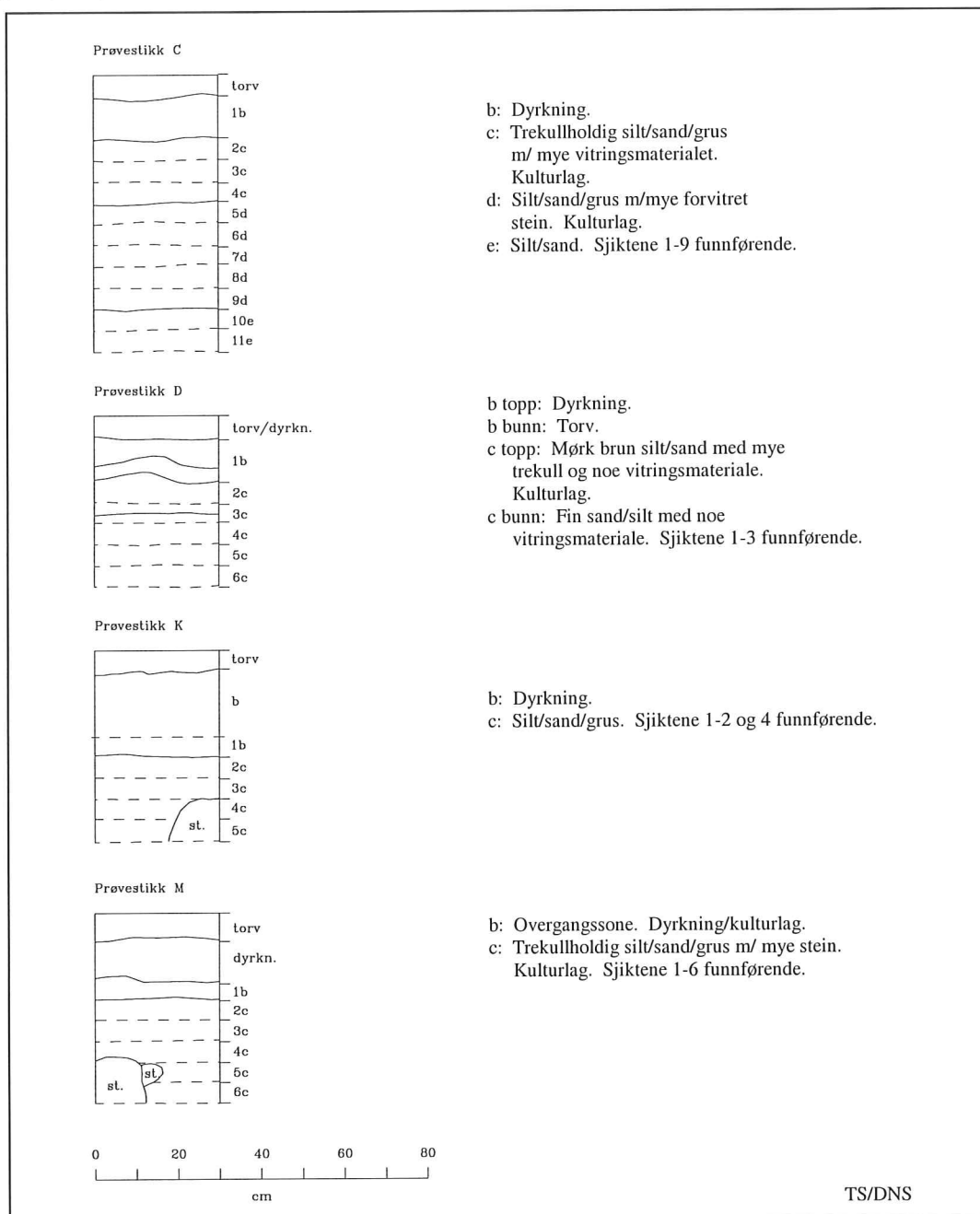

Fig. 10. Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk SV for verneområdet.

Områdene N og SØ for verneområdet

I områdene N og SØ for verneområdet ble det ikke gjort funn av artefakter av tidsdiagnostisk karakter. Kulturlaget N for verneområdet er delvis til helt utplanert av nyere tids dyrkningsaktivitet (se sjakt profil fig 7, side 10 og sjakt plan fig 11). SØ for verneområdet ble det funnet rester av dyrkningspåvirket kulturlag nedenfor terrassekanten (prst. F, lag c). Oppe på ryggen (prst. E og H) var kulturlaget enten gjennomdyrket, utplanert eller ikke tilstede i utgangspunktet. Disse områdene kan kun dateres generelt til steinbrukende tid.

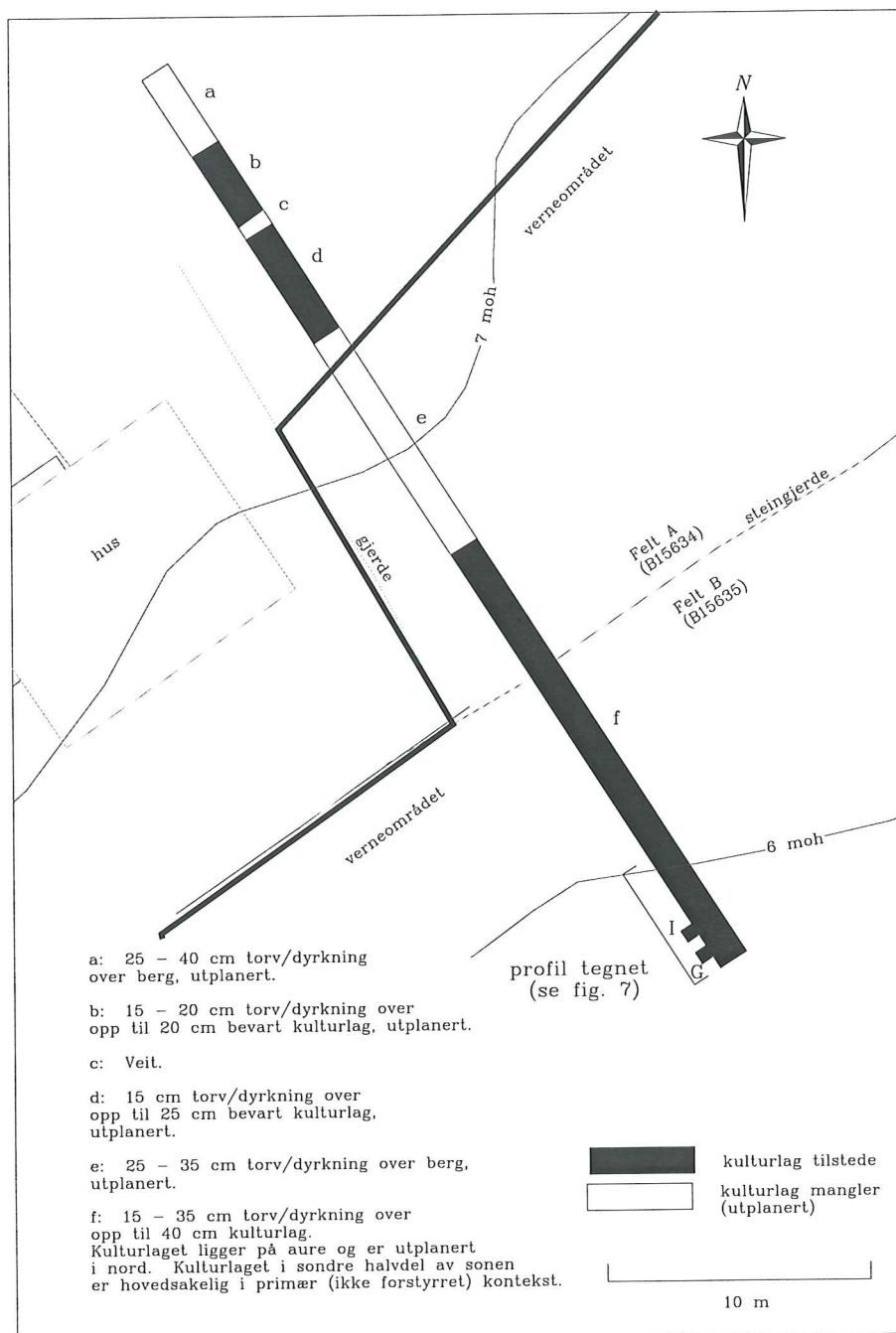

Fig. 11. Hjelmeset Lok. 1, sjaktplan.
(bearbeiding av digitalt kartgrunnlag DNS)

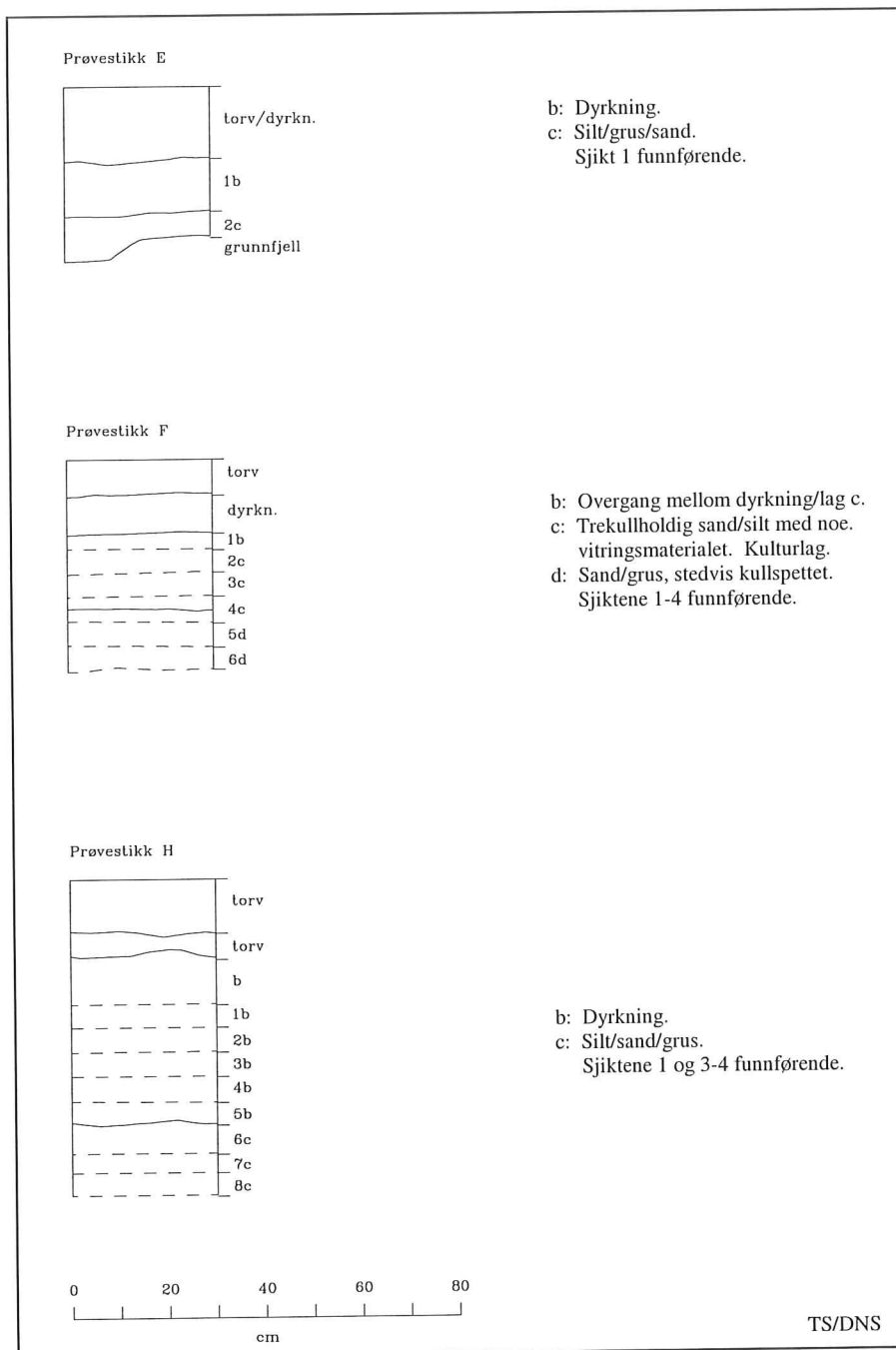

Fig. 12. Hjelmeset Lok. 1, prøvestikk SØ for verneområdet

Avsluttende kommentar (faser) og funnoversikt

Det var ikke mulig å definere fasenes fysiske avgrensning helt eksakt, dels fordi disse ikke kunne kartlegges med sikkerhet i noen områder, og dels fordi lokalitetens totale størrelse er ukjent. Det er midlertidig mulig å foreslå følgende som tentative vurderinger:

- fase 1 strekker seg langs (minst) 80 m av boplassfronten (dekker minst 1000 til 1500 m²?)
- fase 2 kan bestå av 2 separate områder av 10 - 40 m² hver, eller kan strekke seg langs (minst) 80 m av boplassfronten (dekker minst 800 - 1600 m²?)
- fasene 3, 4 og 5 hver fase strekker seg langs (minst) 65 m av boplassfronten (dekker minst 650 - 1300 m² hver?).

Funnmaterialet presenteres i oversikter nedenfor, men her skal først omtales nærmere to funn av spesielle karakter. En sandsteinskniv (fig. 13b) ble funnet i toppsjiktet av kulturlag f i sjakten (fase 3, SN/EBA). Kniven er tykkere enn de aller fleste av SM og MNB (evt. SN) platekniver av sandstein som ble diskuterte over (s. 11-13). Den har dessuten en flat slipt kant motsatt arbeidseggen og har form mer av en lang enegget kniv enn en platekniv. Pga dateringen og formen er den vurdert å representere en annen type sandsteinskniv, enten en ny type eller en unik form. Et annet fragment av en sandsteinskniv funnet i prst 20 har samme formtrekk. Det er p.g.a. forvitringen av denne ikke sikkert at kanten motsatt arbeidseggen er slipt, eller om tykkelsemålingen er korrekt. Tross dette, er det fristende å se på disse som en ny redskapsform som dateres til SN/EBA.

Fig. 13. Hjelmeset Lok. 1, sandsteinsknivfragmenter av usikker (ny?) type.
 a) B15635 fnr 53, vitret, bearbeiding langs bunn (motsatt arbeidsegg) er usikker.
 b) B15635 fnr 54, flatslipt langs bunn (motsatt arbeidsegg) m/.
 huggespor langs bunnkant, og fersk brudd på høyre siden.
 (foto og digitalt bearbeiding DNS)

	BK	FL	HA	KE	KS	SK	Total
Småflekker 8 >> 12 mm		1					1
Avslag av slipt flintgjenstand		1					1
Avslag av slipt bergartgjenstand						1	1
Avslag		11	3		1	1	16
Biter	2	2			2		6
Bipolare kjerner	1	1					2
Avslag m/ retusj		1					1
Asbestkeramikk				1			1
Total							29

BK bergkrystall
 FL flint
 HA hard andre mat. (slätte)
 KE keramikk
 KS kvarts
 SK skifer

Tabell 4. Funnoversikt, Hjelmeset Lok. 1, felt 1, B15634.

	BA	BE	BK	CH	FL	HA	KE	KL	KS	KT	MY	PS	SA	SK	SS	TA	Total
Vanlige flekker > 12 mm				1													1
Småflekker 8 >< 12 mm					2												2
Mikroflekker <8 mm			1		5					1							7
Avslag av slipt bergartgjenstand														1	1		2
Avslag	1		50		224	6		2	23	22	2		2	8	2		342
Biter			9		2				1	3							15
Splint					3												3
Flekkelignende avslag					2												2
Bipolare kjerner			5		24				1	2							32
Platekniver m/slipt egg - ubestembar egg fragment																1	1
Andre platekniver																2	2
Flekkeborspisser					1												1
Slipte spisser - hugde emner														1			1
Endeskrapere på avslag					1												1
Avslag m/ retusj					3												3
Småflekker m/ annen retusj			1														1
Slipeplater																1	1
Pimpstein m/ slipespor													2				2
Pimpstein uten slipespor													19				19
Keramikk uten dekor							1										1
Asbestkeramikk							7										7
Skår av kleberkar								2									2
Zoologisk*		71														1**	72
Total																	521

BA	bergart annet (basaltisk)	KE	keramikk	PS	pimpstein
BE	bein	KL	kleber	SA	skiferaktig mat.
BK	bergkrystall	KS	kvarts	SK	skifer
CH	chert	KT	kvartsitt	SS	sandstein
FL	flint	MY	mylonitt	TA	tann (hai)**
HA	hard andre mat. (slåtte)				

Tabell 5. Funnoversikt, Hjelmeset Lok. 1, felt 2, B15635.

* Zoologiske materialet ble overlevert til Bergen Museum, Zoologisk avd. for oppebevaring.

** Hufthammer (pers.com.)

Sammenfatning og vurdering

Lokaliteten var dessverre sterkt påvirket av nyere tids dyrkning. Undersøkelsen bidrar likevel med viktig informasjon om den lokale forhistorien. Funn, stratigrafiske observasjoner og radiologiske dateringer gir grunnlag for å skille ut minst 5 bruksperioder eller bosetningsfaser som vitner om tildels omfattende bruk av lokaliteten fra SM (fortrinnsvis fra 6750 BP) fram til midten av FRJA (t.o.m. ca 2400 BP). Boplasslokaliseringen langs det samtidig strandnivå i steinalderen kan beskrives som "klassisk". Lokalitetens relative nærhet til stranden i senere perioder og særlig lokalitetens sentral beliggenhet i leia mellom Bergsøy og Leinøy kan tyde på at den har hatt en viktig rolle som havn og møtebunkt i bronsealder og tidlig jernalder.

Det er av verdi å se på lokaliteten i forhold til de rike funn ellers fra Hjelmeset gard (se s. 1- 4 og vedl. 2 og 3). Det kan i tillegg nevnes en utgravning som ble utført etter undersøkelsen som er rapportert her. Sommeren 2001 ble en lokalitet ca 100 m NØ for Hjelmeset Lok. 1 undersøkt, noe som resulterte i avdekking av to hus, to ildsteder, og en forhistorisk åker som er foreløpig datert til BA/tidlig JA (Mjølstadneset 2001 Lok. 4, Simpson i prep, se fig. 3, 5 og 6, s. 3, 7 og 8). En så tett forekomst av fornminner fra så ulike tidsperioder som vi er vitne til her på Hjelmeset, og faktisk fra Herøy generelt, har en forskningspotentiale av stor betydning.

Litteratur

Bergsvik, Knut Andreas

- 1998 *Lok. 1 Haukekal, Rapport fra utgravningen av lok. 1 Haukedal, Skatestraumen, Bremanger kommune, Sogn og Fjordane.* Manus.
- 1999 A New Reference System for Classification of Lithic Raw Materials: A Case Study from Skatestraumen, Western Norway. In *The Mesolithic of Central Scandinavia*, Joel Boas red. Universitetes Oldsaksamlings Skrifter, Ny rekke Nr. 22. Oslo
- i trykk *Arkeologiske undersøkelser ved Skatestraumen.* Bind I. Arkeologisk avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen, Bergen

Bondevik, Stein, John Inge Svendsen and Jan Mangerud

- 1998 Distinction between the Storegga tsunami and the Holocene marine transgression in coastal basin deposits of western Norway. *Journal of Quaternary Science*, 13(6):529-537.

Fasteland, Arthur

- 1997 brev fra UiB, Bergen Museum/Ark.inst. til Møre og Romsdal fylkeskommune, Kulturavdelingen, Fylkeskonservatoren, datert 16/09-97, ref 1047/97/AF.

Fett, Per

- 1951 *Forhistorisk minne på Sunnmøre, Herøy Prestegjeld.* Universitetet i Bergen, Historisk Museum, A/S Griegs Boktrykkeri, Bergen

Pilskog, Frode

- 1997 *Arkeologisk registrering ved Hjelmeset, Herøy k. 18-24.07.97.* Manus.

Simpson, David

- 2000 Report: Archaeological Investigations at Hjellevika, 1998, Sundet gbnr. 71/2 and 71/3, Ulstein k. Møre og Romsdal. Manus.
- 2001 *SeaLevelCurvesSunm-STrondelag_v.1.xls.* En Excel regnark som genererer Strandlinjeforskyvningskurver for Sunnmøre, Nordmøre and Sør Trøndelag. Tilgjengelig fra forfatteren.
- i prep *Rapport, arkeologiske undersøkelser på Mjølstadneset 2001.* (arbeidstittel).

Svendsen, John Inge and Jan Mangerud

- 1987 Late Weichselian and Holocene sea-level history for a cross-section of western Norway, *Journal of Quaternary Science*, 2:113-132.

Thomas, David Hurst

- 1986 *Refiguring Anthropology, First Principles of Probability and Statistics.* Waveland Press, Inc. Prospect Heights, Illinois.

Petersen, Peter Vang

- 1993 *Flint fra Danmarks Oldtid.* København, Høst og Søns Forlag

Ågotsnes, Anne

- 1986 Nordvestnorsk asbestkeramikk. Karform, godsstruktur, utbredelse og datering. *Arkeologiske skrifter Nr 3*, Historisk Museum, Universitetet i Bergen, Bergen

Pers. Com

Hufthammer, Anne Karin Førsteaman., Bergen Musuem, Zoologisk avd., UiB

Vedlegg 1: Kronologisk ramme og radiologiske dateringer

Tidsalder	Periode	C14 alder BP*	kalender alder
Eldre steinalder	Tidligmesolittikum (TM)	10000 - 9000 BP	9200 - 8050 f.Kr
	Mellommesolittikum (MM)	9000 - 7500 BP	8050 - 6400 f.Kr
	Senmesolittikum (SM)	7500 - 5200 BP	6400 - 4000 f.Kr
Yngre steinalder	Tidligneolittikum (TN)	5200 - 4600 BP	4000 - 3300 f.Kr
	Mellomneolittikum A(MNA)	4600 - 4100 BP	3300 - 2800 f.Kr
	Mellomneolittikum B(MNB)	4100 - 3800 BP	2800 - 2400 f.Kr
	Senneolittikum (SN)	3800 - 3500 BP	2400 - 1800 f. Kr
Bronsealder	Eldre Bronsealder (EBA)	3500 - 2900 BP	1800 - 1000 f.Kr.
	Yngre Bronsealder(YBA)	2900 - 2500 BP	1000 - 500 f.Kr
Jernalder	Forromersk Jernalder (FRJA)	2500 - 2010 BP	500 - Kr.f.
	Romertid (RT)	2010 - 1680 BP	Kr.f - 400 e.Kr
	Folkevandringstid (FVT)	1680 - 1500 BP	400 - 570 e.Kr
	Merovingertid (MVT)	1500 - 1210 BP	570 - 800 e.Kr
	Vikingtid (VT)	1210 - 1050 BP	800 - 1030 e.Kr
Meddelalder	(MA)	1050 - 320 BP	1030 - 1537 e.Kr
Nyere tid		320 BP ⇒	1537 e.Kr ⇒

* Presis plassering av flere overganger er under debatt.

Sammendraget trekker inn data fra flere faglige kilder, samt egne tolkninger.

Lab. prøve nr.	Prosjekt prøve nr.	C ¹⁴ alder BP*	Kalibrert kalender alder**	Periode	lag/kontekst
Beta-132264	HJ-RC-1	3360+/-70	1865 - 1835 f.Kr. og 1780 - 1500 f.Kr.	EBA	-prst G (v/sjakt) lag g - kullholdig sand/silt over marint sand -utvidet telling (problem prøve? skulle vært eldre en Beta-132265)
Beta-132265	HJ-RC-2	3690+/-60	2265 - 2260 f.Kr og 2220 - 1910 f.Kr	SN	-prst I (v/sjakt) lag f - kulturlag -utvidet telling
Beta-132266	HJ-RC-5	2440+/-60	785 - 390 f.Kr	FRJA	prst B, lag 1c - kulturlag
Beta-132267	HJ-RC-8	3430+/-80	1935 - 1525 f.Kr	EBA	prst B, lag 4e - kulturlag
Beta-132268	HJ-RC-11	3570+/-70	2125 - 2075 f.Kr og 2055 - 1735 f.kr	SN/EBA overgang	prst B, lag 7e - kulturlag

* beregnet med enkel sigma,
dvs 68% sansynlighet for at den virkelige
alderen faller innenfor den oppgitte rammen

** beregnet med dobbelt sigma,
dvs 95% sansynlighet for at den virkelige
alderen faller innenfor den oppgitte rammen.

Vedlegg 2. Førhistoriske minne på Vestlandet - Hjelmeset gard (http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/fett/fett_ramme.html)

Hø 9

1119 IV

LQ 2615

AK 101-4

1659. E8

HJELMESET, gnr. 31.

Funnkartet nr. 1. Funnstad for B 6455.

Funnkartet nr. 2. Funnstad for B 9263.

Funnkartet nr. 3. Funnstad for perler.

Funnkartet nr. 4. Funnstad for B 6087, B 6093, B 9264.

B 6087, **B 6093** - Flintdolkar f. i ei lita myr rett framfor huset, men ikkje saman. B 6087 låg 1 alen djupt. Tilv. i B. M. Årbok 1908. Bilete; Bakka 1952. Rabben 1972 fig. s. 13. Nr. 4 på funnkartet.

B 6094 - Runde skiferstykk f. djupt i fjøresand. Tilv. i B. M. Årbok 1908.

B 6255 - sjå Berge, gnr. 29-30.

B 6297 - Slipeplate, flint, kvartsitt f. i myr. Tilv. i B. M. Årbok 1909.

B 6323 - Skaftholøks. Tilv. i B. M. Årbok 1910.

B 6377 - Steinøks, skifer (-spiss ?), flint f. ymse stader i jorda. Tilv. i B. M. Årbok 1910.

B 6423 - Slipeplater, slagstein, flint f. på ymse stader. Tilv. i B. M. Årbok 1911 og Oldt. I.

B 6452 - Spannforma leirkar (frgm.) f. sekundært i bærhagen, like ovanfor nr. 4 på funnkartet. Tilv. i B. M. Årbok 1911 og Oldt. I.

B 6453, **B6454*** - Slipeplate, flint f. på ymse stader. Tilv. i B. M. Årbok 1911 og Oldt. I.

B 6455 - Heilag kvit stein f. nedramla ved foten av ein nordvend bakke mot ei myr. Tilv. i B. M.

Årbok 1911 og Oldt. I. Nr. 1 på funnkartet.

B 6629, **B 6632** - **B 6636** - Flintdolk, skiferpil, skiferrettøks, flint, knusestein f. på ymse stader. Tilv. i B. M. Årbok 1913 og Oldt. III.

B 6780-**B 6781**, **B 6783** - Skiferspiss, skaftholøks, flint f. på ymse stader. Tilv. i Oldt. VII.

B 6815- **B 6817** - Steinøks, slipeplate, platekniv av skifer. Øksa f. i ei torvmyr. Tilv. i Oldt. VII.

B 7173 - Flintpiler, steinøks, slipeplate f. på ymse stader. Tilv. i B. M. Årbok 1920-21 og Oldt. X.

B 9263 - Vestlandsøks f. i ei veit i ein liten åkerlapp mellom to berg. Tilv. i B. M. Årbok 1942. Nr. 2 på funnkartet.

B 9264 - Tverrøks av stein, flint, kvartsitt f. i same myr som B 6087. Tilv. i B. M. Årbok 1942. Nr. 4 på funnkartet.

B 9265 - Snellehjul av (sørtysk?) serpentin. Uviss tid. Tilv. i B. M. Årbok 1942.

Tapt - Sekskanta ravperle, halv mosaikkperle, blå glasperle f. under pløying 10 m NO for løa. Nr. 3 på funnkartet. Alle funn er frå bnr. 1; avlidne Johan J. Hjelmeset har funne det meste, systra Pauline resten. Opplysningar frå henne. Det meste skal vere frå fk. nr. 4.

* Feil i online database, B6454 er ukorrekte refererte til som B6354.

Vedlegg 3. Bergen Museum - arkeologisk hovedkatalog - Hjelmeset gard.
(<http://www.dokpro.uio.no/arkeologi/bergen/hovedkat.html>)

Redigert søk på Hjelmeset gard:

-et funn som ble ikke med i søket er inkludert her (B6454)
-flere urelevante funn som ble med i søket er ekskludert her (disse fra nabå gårdene, fra omkring Ålesund, og fra andre steder - antagelig funn som ble overlevert av Ålesund museum som er feilaktig sammenkoblet i databasen)

B6087 Dolk av graa flint, typen Rygh fig. 66, ganske lik dolken midt paa planche XXI i Nordiske Fortidsminder I; den er 22,6 cm. lang, 6,4 cm. bred nederst paa skaftet. Langs skaftets midte er en sterkt fremtrædende siksaklinje. Fundet i en myr, omtrent 1 alen dypt, paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt. Indsendt ved hr. dr. J. M. FURREVIK, Eggesbønes.

B6093 Flintdolk av god, mørk flint; i form ganske lik Nordiske Fortidsminder I, s. 141, fig. 12. 16,7 cm. lang. Fundet for længere tid siden paa Hjelmsset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt, i samme myr som dolken nr. 15 ovenfor, men ikke paa samme sted i myren.

B6094 To omtrent cirkelrunde skiferstykker med tilhugne og delvis tilslepne kanter, henholdsvis 9,5 og 9 cm. i tvermaal. Fundet dypt i fjøresanden paa samme gaard Hjelmsset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt, sammen med to lignende stykker, som kom bort. Uvis alder og bestemmelse. Gave fra hr. gaardbruker JOHAN HJELMSET, Eggesbønes.

B6255 Fund (?) fra stenalderen fra ukjent sted paa Søndmør.

a. To hængesmykker av rav, av samme form som B. 5048, avbildet B. M. Aarb. 1894-95, no. 6, pl. I fig. 1-4, nemlig hver som en halvrund, tynd skive, som er gjennemboret midt paa den buete kant. Ved hullet ses paa begge det samme eiendommelige slit, som ved de tidligere fundne stykker. Bredden er henholdsvis 5,4 og 5 cm. Avbildet fig. 8.

b. En simpel flintdolk av typen Rygh fig. 64; spidsen er litt ufuldstændig. 18,2 cm. lang.

c. Halvmaaneformet sag av flint av formen Rygh fig. 50. 13,9 cm. lang

Indkjøpt hos en privat samler paa Flaavær, Søndmør, hvor de har beroet i længere tid. Efter eierens opgave er de fire stykker fundet sammen ved torvspadning, ca. 30 tommer nede i jorden, under eller ved en trærot, etsteds paa Bergsøen, Herø pgd., Romsdals amt.

B6297 Stensaker fra Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

a. Et brudstykke av en flat slipesten av rødlig sandsten; begge sider er brukt og har brede, svakt hule slipeflater, med eiendommelig stripet slipning som tyder paa at stykket er fra stenalderen. Den ene side har ogsaa to langsgaaende furer, frembragt ved slipning av meget smale gjenstande. Stenen er meget tyndslitt og ufuldstændig baade i bredde og længde. Nuværende maal 9,3 X 8 cm.

b. Nogen smaa spaltestykker av flint, hvorav et synes at være en del av et redskap, samt tre smaa stykker av halvklar, hvit kvartsit, som sikkert er spaltet av mennesker
Stykkene er fundet i myr. Nærmere opplysninger savnes.

B6323 Nakkeenden av en stenøks, knækket over skafthullet. Formen staar nærmest Rygh fig. 28. Av finkornet stenart; helt slepet. Fundet for længere tid siden paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt. - Gave fra hr. gaardbruker JOHAN HJELMESET, Eggesbønes.

B6377 Spredte fund fra stenalderen fra Hjelmeset, Herø sogn og pgd. Romsdals amt.

a. Eggstykke av en tverøks av mørk, litt skifrig bergart. Tversnittet er rundt og formen i det hele maa ha været som Brøgger: Norges Vestlands Stenalder, fig. 41. Fint slepet. Brudstykket har en bredde av 3,5 cm. og er 5,3 cm. langt.

b. Et brudstykke av en gjenstand av slepet skifer, mulig en spydspids. 3,4 cm. langt.

c. Brudstykke av en polersten av haard, skifrig stenart. Formen er som Müller, Ordning fig. 205, men uten ornamentlinier. Stykket er 3,2 cm. langt.

d. En del tilfældige spaltestykker av flint. Ingen av dem viser spor av særlig tildannelse eller bruk
Fundet paa forskjellige steder i jorden paa Hjelmeset.

B6423 Spredte fund fra Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

a. Brudstykke av en flat slipesten av brun sandsten, med litt hule slipeflater paa begge sider, sikkert fra stenalderen. Største tvermaal 7,8 cm.

b. Brudstykker av en lignende slipesten av brun, glimmerholdig sten; paa den ene smalside er en smal skarp slipefure. Brudstykkets længde 8,3 cm.

c. En knusesten, nemlig en rullesten av hvit granit, med begge endeflater meget sterkt avkjust ved bruk. Ligner fullstendig knusesten fra ældre jernalder. Ca. 10 cm. i tvermaal.

d. To bryner av uviss alder og et spaltestykke av flint

Alt fundet paa forskjellige steder paa gaarden Hjelmeset.

B6452 Et brudstykke av randen av et spandformet lerkar fra folkevandringstiden, av mørk lermasse blandet med glimmer. Paa brudstykket er ingen ornamenter; det ses heller ikke spor av noget jernbaand om randen. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6453 En flat slipesten av sandsten med svakt konkave slipeflater paa begge sider, sikkert fra stenalderen. 13 cm. lang, 9,5 cm. bred.

Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6454 En del flekker, spaaner og avfald av flint, delvis med tilhugne kanter. De aller fleste sikkert av stenalders arbeide. Fundet leilighetsvis paa forskjellige steder paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6455 Hellig hvit sten av marmor, av den vanlige form, en kort søile med halvkugleformet hode som skilles fra søilen ved en indhugget avsats. Dog eiendommelig derved at den ene side er flat, saa at tversnittet blir omtrent en halv sirkel. 33 cm. høi, 25,5 cm. i tvermaal over hodet. Avbildet fig. 4. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6629. Et brudstykke av en dolk av graa flint av typen Rygh fig. 65; stykket utgjør partiet ved overgangen mellom blad og skaft, 6 cm. langt. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6630 Kileformet, økselignende stenredskap, av ovalt tversnit og sterkt smalnende mot nakken. Skraaflatene mot eggen er planslepet saa de avgrænses ved en skarp avsats fra den øvre, avrundete del av redskapet; skraaningen mot eggen er lik fra begge sider, og eggen skadet i gammel tid. Formen synes besleget med to ældre stykker fra Søndmør, B. 6531 c og 6534, B. M. Aarb. 1912, nr. 8, s. 9-20. Længde 10,6 cm., bredde 7,3 cm. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6631 Kileformet stenredskap, tyndt og flatt, skraaflatene mot eggen litt konkave. Den største del av eggen er avslaat, men det ses at den har været rundet og ikke skarp. Bredsidene er helt slepet; smalsidene og nakken uslepet. Nuværende længde 9,6 cm., bredde 7,1 cm. - Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6632 Pilespiss av rød skifer av form som de slanke bladformete flintpiler, Rygh fig. 79, med svakt uthulet skaftende. Begge flater viser en grov, stripete slipning, mens eggene er glatslepet. Litt av odden er avbrutt og mangler. Nuværende længde 3,7 cm. - Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6633 En ganske liten retøks av skifer, dannet av en tynd, flat skiferplate hvis flater bare er let overslepet; eggen og smalsidene er ordentlig slepet. Nakkeenden er avbrutt og mangler. Nu 3,9 cm. lang, 3,1 cm. bred. - Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6634 Brudstykker av en stenalders slipesten av graa sandsten, nemlig en plate hvis hele ene side er en konkav slipeflate. 13 cm. lang, 9 cm. bred. - Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6635 En del flint fundet spredt paa samme gaard Hjelmeset i Herø, nemlig en fin liten flekke, en tyk skive med kalkskorpe og retouchert kant, et fragment av et særlig tilhugget redskap og et par spaaner.

B6636 Knusesten av kvartsit, nemlig en avlang, litt uregelmæssig formet rullesten, hvis ender er avkjust paa samme maate som ved de vanlige knusesten fra jernalderen ([Rygh fig.1907]S. MÚLLER i Aarb. f. n. Oldk. 1907, s. 148 og B. M. Aarb. 1909, nr. 5, s. 8 og 9 og 15). Stenen er 9 cm. lang. - Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6780 Brudstykke av en ualmindelig stor skiferspiss med mothaker; stykket utgjør tangen med det nærmeste parti av bladet; den ene mothaken er knækket. Ret ind for mothakene er paa begge sider skaaret tre smaa hak tvers over midtryggen. Stykkets længde er 7,5 cm. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6781 Nakkeenden av en stenøks som er knækket over skafthullet, av form nærmest som Rygh fig. 29, men nakken er spissere. Stykket er 6 cm. langt. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6782 Stenaldersfund fra Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

a) En flat liten stenøks uten skafhul, med bred egg og sterkt smalnende mot nakken; litet utpræget tværegg hvis skraaflate naar omtrent halvveis opover øksen. Bredsidene er helt slepet, smalsidene væsentlig uslepet. 8,8 cm. lang.

b) Øks av samme hovedform, men mindre og mere uregelmæssig formet; helt slepet, ogsaa paa smalsidene. 7,2 cm. lang.

c) En flat, avlang sten med slipning paa alle sider, mulig en slipesten. 14,2 cm. lang
De tre stykkene skal være fundet omtrent paa samme sted, men nærmere opplysninger foreligger ikke.

B6783 To stykker flint, den ene en uregelmæssig rygflekk, det andre en tilfeldig avspaltet skive, fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6815 Tverøks av grønsten med smal og sterkt buet egg, fasettslepet med tilnærmet rundt tversnit. 8,9 cm. lang. Fundet i en torvmyr paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6816 Et brudstykke av en plate av sandsten med slipeflater paa begge sider, utvilsomt en slipesten fra stenaldren. 1,7 cm. tyk, 18,5 cm. største tvermaal. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B6817 En ganske liten, firkantet plate av skifer, helt slepet med tydelig tværegg i den ene enden, saa den ser ut som en liten meisel. Maa rimeligvis bestemmes som et stenalders redskap. Det ene hjørnet oventil er avbrukket. 3,9 cm. lang. Fundet paa Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Romsdals amt.

B7173 Stenalders fund fra Hjelmeset, Herø sogn og pgd., Søndmør.

a. Bladformet pilespids av flint, ganske stor og tildannet av en tynd skive. Formen usedvanlig med bred flat tange og trekantet blad, hvis hjørner nedentil skyter litt utenfor tangen. 6,5 cm. lang.

b. Bladformet pilespids av flint av form som Rygh 79, meget pent gjort av klar gulagtig flint. 3,8 cm. lang.

c. Ganske liten tverøks av grønsten med halvrundt tversnit, idet fronten er flat og ryggen høit hvælvet ingen særlige smalsider. Slipt helt over, adskillig forvitret, men hel, 4,4 cm. lang.

d. Økselignende redskap av sandsten av kort bred form. Bredsidene er planslipt og møter mot eggen i en meget spids vinkel som en ganske smal kile. Omtrent midt paa siden ophører slipningen med en ophøiet avsats og den øvre delen av redskapet er bare noget avjevnet ved prikugning. Smalsidene og nakken er uslipt. Eggen er meget skadet ved bruk, ellers er redskapet komplet, 9,1 cm. langt, 6 cm. bredt over eggen. Redskapet er kjendt fra Søndmør før, se B. 6923, tilvekst 1917, s. 92.

e. Fire brudstykker av vanlige plateformede slipesten av sandsten
Samlet efter hvert paa Hjelmeset og ikke at betrakte som et samlet fund. Efter opplysninger Shetelig fik paa stedet, er det dog al sandsynlighet for at her har været et utstrakt stenalders bosted, men nu omtrent helt opdyrket, saa en utgravning neppe vilde gi resultat. Gave fra gaardbruker Johan Hjelmeseth.

B9263 Vestlandsøks av grønstein, omtrent som GJESSING, Rogalands stenaldren fig. 108, men ikke fullt så sterkt smalnende og eggflaten noe kortere. 7 cm lang. Funnet på Hjelmeset, Herø s. og p., Sunnmøre, gnr. 31, bnr. 1 under veitetaking i et søkk mellom to berg 100 m N for huset. Gave fra PAULINE HJELMESET ved FETT.

B9264 a. Tverrøks av finkornet stein omtrent som GJESSING, Rog. sta. fig. 100. Eggflaten er kort, breidsiden opp for denne er helt flat, nok egentlig en naturlig spalteflate. Den andre breidsiden er hvelvet. De to smalsider er skjeve så at tverrsnittet er et skjevt parallelogram; der ser nærmest ut som begge er spalteflater. Nakken er dobbelt så breid som tjukk. Mulig er den ene smalsiden søkt rettet opp ved saging fra den hvelvete breidside, men dette er oppgitt. Denne samme smalsiden er uslipt, ellers er alle sider slipt, om enn ikke helt dekkende. Egglinjen er skjev og ubetydelig skadd. 12 cm lang.

b. En del flint og kvartsitt uten videre tildanning. Tre stykker flint har dog fått kanter avkjust på en måte som neppe bare kan skyldes vann

Funnet på samme gård Hjelmeset, bnr. 1 i myren framfor huset. Samme sted er tidligere funnet B 6087 og 6093 (tilv. B. M. Årb. 1908). Gave fra PAULINE HJELMESET ved FETT.

B9265 Snellehjul av brun serpentin (bestemt ved geol. avd.) av form som en flattrøkt kule. Overflaten er ikke dekorert, men full av rifter og skår. Steinarten er ikke norsk, det nærmeste sted er visstnok Sør-Tyskland. Tverrmål 3,7 cm. Funnet på samme gård Hjelmeset, bnr. 1, men opplysninger kan ikke lengre gis da finneren er død. Gave fra PAULINE HJELMESET ved FETT.

Hjelmeset Lok. 1 - 1999			
Film 1 - 200 ASA dias			
Nr.	Motiv	Sign.	Dato
1	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
2	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
3	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
4	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot NØ	DNS	02-06-99
5	"leke område" (henv. reg. plann) foran bilen og del av trasé for ny veg (foran hus og ned t.h.) tatt mot ØNØ	DNS	02-06-99
6	ny vei trasé (mellom bygn. og rundt t.v. forbi gjerde)	DNS	02-06-99
7	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
8	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
9	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
10	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
11	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - Merk, sone t.h. for prøvestikkene er kulturlag forseglert av torv og dermed isolert fra dyrkning. - torven under kulturlag er synlig langs hele avbildet del av profil - kullrik skikt under sistnevnt torv er synlig mellom prøvestikkene	DNS	03-06-99
12	som nr 11	DNS	03-06-99
13	som nr 11	DNS	03-06-99
14	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
15	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
16	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
17	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
18	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99
19	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99
20	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99

Hjelmeset Lok. 1 - 1999			
Film 2 - 400 ASA svart/hvitt			
Nr.	Motiv	Sign.	Dato
1	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
2	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
3	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - NB ekstrem dårlig lysforhold, må tas om igjen	DNS	02-06-99
4	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot NØ	DNS	02-06-99
5	"leke område" (henv. reg. plann) foran bilen og del av trasé for ny veg (foran hus og ned t.h.) tatt mot ØNØ	DNS	02-06-99
6	ny vei trasé (mellom bygn. og rundt t.v. forbi gjerde)	DNS	02-06-99
7	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
8	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
9	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
10	mosaik (nr 7, 8, 9 og 10) - oversikt over felt B (henv. regist. rapport) tatt mot V - NØ	DNS	02-06-99
11	"sørlig" 4 m av kloakkledn. sjakt - Merk, sone t.h. for prøvestikkene er kulturlag forseglert av torv og dermed isolert fra dyrkning. - torven under kulturlag er synlig langs hele avbildet del av profil - kullrik skikt under sistnevnt torv er synlig mellom prøvestikkene		
12	som nr 11	DNS	03-06-99
13	som nr 11	DNS	03-06-99
14	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
15	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
16	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
17	felt B (henv. regist. rapport) oversikt mot sør, tatt fra kjerneområdet	DNS	03-06-99
18	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99
19	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99
20	prøvestikk I profil, "N" vegg tatt mot NV - Merk fordeling av torvskikt over kulturlag, det samme skjer opp mot N i sjakten	DNS	03-06-99

Vedlegg 5: Kode forklaringer til funnliste

Funnliste heading forklaringer

prst	prøvestikk navn
kvad	kvadrant
gravlag	gravningslag
fnr	funnummer*
tilvtyp	undernummer til B nummer i <i>Tilvekstfortegn.</i>
type	gjenstandstype (se nede)
type_usik	type bestemmelse er usikker
del	gjenstands del (se nede)
mattyp	materiale type (se nede)
matfar	materiale farge (se nede)
matkrn	materiale korn størrelse (se nede)
thermalt	materiale påvirket av frost/brenning (se nede)
ant	antall enheter
liter	antall liter p/gravningsenhet
kommentar	evt. kommentar

* manglende fnr i funnliste betyr at tilstedeværelse av gjenstand ble notert men at selve gjenstand ble kastet (eks. historiske funn, kokstein)

Gjenstandstype (type)

- 01.1.1 Vanlige flekker > 12 mm
- 01.1.2 Småflekker 8 >< 12 mm
- 01.1.3 Mikroflekker <8 mm
- 01.3.1 Avslag av slipt flintgjenstand
- 01.3.2 Avslag av slipt bergartgjenstand
- 01.5.1 Avslag
- 01.5.2 Biter
- 01.5.3 Splint
- 01.6.3 Flekkelignende avslag
- 02.3.0 Bipolare kjerner
- 08.3.1.3 Platekniver m/slipt egg - ubestemt egg fragment
- 08.3.3 Andre platekniver
- 09.5.2 Flekkeborspisser
- 09.6.6.2 Slipete spisser - hugde emner
- 11.2.1 Endeskrapere på avslag
- 12.1.0 Avslag m/ retusj
- 12.2.2.6 Småflekker m/ annen retusj
- 15.1.0 Slipeplater
- 15.5.1 Pimpstein m/ slipespor
- 15.5.2 Pimpstein uten slipespor
- 20.7.0 Keramikk uten dekor
- 25.0.0 Asbestkeramikk
- 26.0.0 Kleberkar
- 96.0.0 Andre gjenstander
- 99.0.0 Historiske gjenstander
- ZO Zoologisk

Råstoff (mattyp)

AN annet/ukjent (stein)
BA bergart annet (basaltisk)
BE bein
BK bergkrystall
CH chert
FL flint
GL glass
HA hard andre mat. (slått)
KE keramikk
KL kleber
KS kvarts
KT kvartsitt
MY mylonitt
PS pimpstein
SA skiferaktig mat.
SK skifer
SS sandstein
TA tann

Råstoff farge (matfar)

BL blå
GÅ grå
HV hvitt

Råstoff kornstørrelse (matkrn)

F fin
M middels
G grov

Råstoff termisk påvirkning (thermalt)

BR brent
X tilstede (frost eller brent)

Vedlegg 6: Funnlister

Hjelmeset Lok. 1, Felt A, B15634

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
L	1	1	10	01.5.1	FL				2	24	
L	1	2	10	01.5.1	HA				3	24	
L	1	3	10	01.5.2	BK				1	24	natur? - liten
L	1	4	10	01.5.2	KS	HV	G		2	24	
L	1	5	10	01.5.1	SK				1	24	
L	1	6	8	02.3.0	BK				1	24	
L	1	7	6	01.3.2	SK				1	24	
L	1	8	4	25.0.0	KE				1	24	
L	1	9	9	12.1.0	FL			BR	1	24	
L	2	10	10	01.5.1	FL				5	23	
L	2	11	10	01.5.2	FL				1	23	
L	2	12	10	01.5.2	BK				1	23	natur? - liten
L	2	13	10	01.5.1	KS	HV	M		1	23	
L	3	14	10	01.5.1	FL				4	18	
L	3	15	10	01.5.2	FL				1	18	liten - vannrullet/gloss
L	3	16	5	01.3.1	FL				1	18	
L	3	17	7	01.1.2	FL				1	18	
L	3	18	8	02.3.0	FL				1	18	*retusj langs 1 kant - ryggflekke prep? eller brukt som skraper?

Hjelmeset Lok. 1, Felt B, B15635

prst	gravlag	fnr	Bnr type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
21		1	24 01.5.1	FL				38	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		2	24 01.5.3	FL				3	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - 1 vannrullet/gloss m/mulig bruksretusj
21		3	24 01.5.1	FL			X	1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		4	24 01.5.1	FL			X	1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - vannrullet/gloss
21		5	24 01.5.1	FL				5	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - vannrullet/gloss
21		6	24 01.5.1	MY				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		7	24 01.5.1	HA				2	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		8	24 01.5.1	KT	HV	F		1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		9	24 01.5.1	KT	HV	M		5	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		10	24 01.5.2	KT	HV	G		3	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		11	24 01.5.1	KS	HV	F		3	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - mat. usik.,kvarsitt?
21		12	24 01.5.1	BK				6	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		13	24 01.5.2	BK				3	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - små
21			96.0.0	KT	GA	M		1	250	*løssfunn fra massen, 21 bøtter - kokstein (FCR)
21		15	24 01.5.1	KL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		16	24 01.5.1	SK				2	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
21		17	22	15.5.1	PS				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		18	21	15.5.2	PS				4	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		19	25	ZO	BE				28	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		20	16	01.1.3	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		21	17	01.1.2	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		22	17	01.1.2	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		23	7	20.7.0	KE				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - m/oker på? - ikke keramikk?
21		24	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - vannrulle/gloss
21		25	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		26	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		27	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		28	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		29	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		30	20	02.3.0	FL				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøttervannrulle/gloss - type?
21		31	20	02.3.0	BK				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter - liten
21		32	20	02.3.0	BK				1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
21		33	20	02.3.0	KT	HV	M		1	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	matyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
21		34	5	25.0.0	KE				4	250	løssfunn fra massen, 21 bøtter
20		35	24	01.5.1	FL				18		1 mulig mylonitt
20		36	24	01.5.1	FL				4		vannrullet/gloss
20		37	24	01.5.2	FL				1		
20		38	24	01.5.1	KT	GA	F		1		
20		39	24	01.5.1	KT	HV	M		2		
20		40	24	01.5.1	KS	HV	F		1		
20		41	24	01.5.1	KS	HV	M		2		kvartsitt?
20		42	24	01.5.1	BK				5		
20		43	24	01.5.1	BK				1		vannrullet/gloss
20		44	18	01.1.1	CH				1		*
20		45	16	01.1.3	KT	GA	F		1		råstoff? - mylonitt? chert? (det er noe jeg har sett før)
20		46	14	12.2.2.6	BK				1		
20		47	21	15.5.2	PS				1		liten - natur?
20		48	20	02.3.0	FL				1		vannrullet/gloss - type usikk.
20		49	20	02.3.0	FL				1		type usikk.
20		50	20	02.3.0	BK				1		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
20		51	24	01.5.1	SK				1		
20		52	20	02.3.0	FL				1		* meget liten - 1,2x0,9x0,2 cm - lett vannrullet/gloss
20		53	10	08.3.3	SS				1		midt frag. av lengere kniv, one edge beveled - other edge ground flat across
skj		54	10	08.3.3	SS				1		midt frag. av lengere kniv, one edge beveled - mer finkornet enn fnr 53
A	1	55	24	01.5.1	FL				11	25	
A	1	56	24	01.5.1	HA				1	25	
A	1	57	24	01.5.1	KT	HV	F		2	25	
A	1	58	24	01.5.1	KS	HV	G		6	25	1 mulig bipolar kjerne
A	1	59	24	01.5.1	BK				5	25	
A	1	60	24	01.5.1	BK				1	25	vannrullet/gloss, mulig bipolar kjerne
A	1	61	24	01.5.1	KL				1	25	
A	1	62	21	15.5.2	PS				2	25	
A	1	63	19	01.6.3	FL				1	25	hel (?) kort flekke? flekke lign. avslag? flatretusj. flis?
A	1	64	16	01.1.3	FL				1	25	flekke lign. avslag? flatretusj. flis? mikroflekke fragment?
A	1	65	16	01.1.3	BK				1	25	flekke lign. avslag? flatretusj. flis?
A	1	66	15	12.1.0	FL				1	25	lett vannrullet/gloss
A	1	67	20	02.3.0	FL				1	25	liten - lett vannrullet/gloss

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
A	1	68	20	02.3.0	FL				1	25	liten - lett vannrullet/gloss - hel?
A	1	69	20	02.3.0	FL				1	25	liten - lett vannrullet/gloss - hel?
A	1	70	6	26.0.0	KL				1	25	randskår
A	1	71	6	26.0.0	KL				1	25	med dekor? - liten
A	1	72	24	01.5.1	FL				11	26	
A	1	73	24	01.5.1	FL				1	26	vannrullet/gloss
A	1	74	24	01.5.1	KS	HV	M		1	26	kvartsitt?
A	1	75	21	15.5.2	PS				1	26	
A	1	76	15	12.1.0	FL				1	26	
A	1	77	25	ZO	BE				1	26	
A	2	78	24	01.5.1	FL				3		
A	2	79	24	01.5.1	FL				5		vannrullet/gloss - 2 mulig bipolare kjermer
A	2	80	24	01.5.2	FL				1		
A	2	81	24	01.5.1	KT	HV	M		3		vannrullet/gloss - mat. usik., kvarts?
A	2	82	24	01.5.1	BK				2		vannrullet/gloss
A	2	83	20	02.3.0	FL				1		
A	2	84	24	01.5.1	FL				3	22	

prst	graviag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
B	2c	122	24	01.5.1	FL			X	1	18	
B	2c	123	24	01.5.1	FL				1	18	vannrullet/gloss
B	2c	124	24	01.5.1	HA				1	18	
B	2c	125	24	01.5.1	HA			X	1	18	
B	2c	126	24	01.5.1	BK				1	18	
B	2c	127	20	02.3.0	FL				1	18	2 sets of platforms, struck along on 2 perpendicular axes
B	2c	128	24	01.5.1	KT	HV	M		1	18	
B	2c	129	5	25.0.0	KE				1	18	
B	2c	130	25	ZO	BE				5	18	knust fragmenter, 5+
B	3d	131	24	01.5.1	FL				4	19	
B	3d	132	24	01.5.1	FL			X	2	19	
B	3d	133	24	01.5.1	SK				2	19	
B	3d	134	21	15.5.2	PS				2	19	
A	2	85	24	01.5.1	FL				2	22	vannrullet/gloss
B	3d	135	25	ZO	BE				4	19	
B	4e	136	24	01.5.1	FL				2	17	
B	4e	137	24	01.5.1	FL			X	1	17	

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
B	4e	138	24	01.5.1	FL				3	17	vannrullet/gloss
B	4e	139	24	01.5.1	KT	HV	F		2	17	
B	4e	140	24	01.5.1	HA			X	1	17	mat. usik., flint? - vannrullet/gloss
B	4e	141	21	15.5.2	PS				1	17	
B	4e	142	25	ZO	BE				3	17	
B	5e	143	24	01.5.1	KT	GA	F		1	16	mat. ussik.
B	5e	144	24	01.5.1	SK				1	16	mat. ussik., sandstein?
B	5e	145	16	01.1.3	FL				1	16	
B	5e	146	21	15.5.2	PS				2	16	
B	6e	147	24	01.5.1	FL				3	17	
B	6e	148	24	01.5.1	BK				1	17	
B	6e	149	24	01.5.1	SA				1	17	mat. usik., skifer?
B	6e	150	21	15.5.2	PS				2	17	
B	8f	151	24	01.5.1	BK				1	4	
C	1b	152	24	01.5.1	FL			X	1		
C	1b		99.0.0		KE				1		historisk - glassert porselen/ker.
C	2c	153	24	01.5.1	FL				3		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
C	2c	154	20	02.3.0	FL				1		
C	2c	155	20	02.3.0	KS	HV	M		1		
C	2c	156	20	02.3.0	FL				1		egentlig avspaltning fra bipolar kj. ? - vannrulle/gloss
C	2c			99.0.0	GL				1		historisk - glass
C	2c	157	24	01.5.1	FL				1		vannrulle/gloss
C	3c	158	24	01.5.1	FL				1		
C	3c	159	24	01.5.1	FL			X	1		
C	3c	160	24	01.5.1	BK				2		
C	3c	161	24	01.5.1	KS	HV	M		2		
C	3c	162	20	02.3.0	BK				1		liten, egentlig avspaltning fra bipolar kj. ?
C	3c	163	25	ZO	BE				4		
C	4c	164	9	08.3.1.3	SS				1		
C	4c	165	20	02.3.0	FL				1		
C	4c	166	20	02.3.0	FL				1		
C	4c	167	25	ZO	BE				8		
C	4c	168	25	ZO	TA				1		* hai tann
C	5d	169	24	01.5.1	FL				2		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
C	5d	170	24	01.5.1	SA				1		*sandstein OG skifer!??
C	5d	171	13	11.2.1	FL				1		*skadet på ventral side mot arbeidsseggen
C	5d	172	25	ZO	BE				3		
C	6d	173	24	01.5.1	BK				2		
C	6d	174	24	01.5.1	SK				2		
C	6d	175	25	ZO	BE				7		
C	7d	176	24	01.5.1	FL				2		
C	7d	177	24	01.5.1	BK				1		
C	7d	178	24	01.5.2	KS	HV	F		1		
C	7d	179	23	15.1.0	SS				1		*trekantet tversnitt, "hull" overflate, knekt slipepl. sek. brukt som bryne?
C	8d	180	24	01.5.1	FL				4		
C	8d	181	24	01.5.1	FL			X	1		
C	8d	182	24	01.5.1	BK				1		
C	8d	183	20	02.3.0	KT	HV	M		1		
C	9d	184	24	01.5.1	KT	HV	M		1		
D	1b	185	24	01.5.1	FL				1		
D	1b	186	24	01.5.1	FL			X	1		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
D	1b	187	24	01.5.2	BK				1		
D	2c	188	24	01.5.2	BK				1		mat. usik., kvarts?
D	3c	189	24	01.5.1	BK				1		
E	1b	190	24	01.5.1	FL				5		
D	3c			96.0.0	AN				1		kokstein (FCR)
E	1b	191	24	01.5.2	BK				3		mat. usik., kvarts?, natur?
E	1b	192	11	01.3.2	SS				1		type usik, platekniv/siipeplate/bryne?
E	1b			99.0.0	GL				1		historisk - glass - flaskehals
F	1b	193	24	01.5.1	FL				1		
F	1b	194	24	01.5.1	FL			X	1		
F	1b	195	24	01.5.1	BK				2		
F	1b	196	20	02.3.0	FL				1		
F	2c	197	24	01.5.1	FL				1		
F	3c	198	24	01.5.1	FL				3		
F	3c	199	24	01.5.1	BK				3		
F	3c	200	24	01.5.1	KS	HV	M		3		
F	4c	201	24	01.5.1	FL				1		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
F	4c	202	24	01.5.1	FL			X	1		
F	4c	203	21	15.5.2	PS				1		
H	1b	204	15	12.1.0	FL				1		bruksretusj/skader?
H	3b	205	24	01.5.1	FL				1		
H	4b	206	24	01.5.1	FL				1		
I	KL2	207	24	01.5.1	FL				1		prst. I (grøft), grav.lag KL2=KulturLag 2=lag e jfr. profil tegn.
I	KL2	208	20	02.3.0	FL				1		prst. I (grøft), grav.lag KL2=KulturLag 2=lag e jfr. profil tegn.
I	KL3	209	24	01.5.1	BA				1		prst. I (grøft), grav.lag KL3=KulturLag 3=lag f jfr. profil tegn. - mat. usik.,
K	1b	210	24	01.5.1	FL				4		
K	2c	211	24	01.5.1	FL				1		
K	4c	213	24	01.5.1	FL				1		* mulig bipolar kj. fragment?
M	1b	214	24	01.5.1	FL				3		
M	2c	215	24	01.5.1	FL				2		
M	2c	216	8	09.6.6.2	SK				1		
M	3c	217	24	01.5.1	FL				8		
M	3c	218	24	01.5.1	BK				1		
M	3c	219	24	01.5.1	SS				1		

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
M	3c	220	20	02.3.0	FL				1		
M	3c	221	20	02.3.0	FL				1		
M	3c	222	21	15.5.2	PS				1		
M	4c	223	24	01.5.1	FL				2		
M	4c	224	24	01.5.2	BK				1		
M	4c	225	24	01.5.1	SS				1		mat. usik., skifer?
M	4c	226	11	01.3.2	SK				1		
M	4c	227	20	02.3.0	FL				1		
M	5c	228	24	01.5.1	FL				5		
M	5c	229	24	01.5.1	KS	HV	M		4		noen mat. usik., BK?
M	5c	230	24	01.5.1	MY	BL	M		1		mat. usik.
M	5c	231	19	01.6.3	FL				1		
M	5c	232	16	01.1.3	FL				1		på grense til 01.1.2 i størrelse, flekke lign. avslag? flatretusj. flis?
M	6c	233	24	01.5.1	FL				3		
M	6c	234	24	01.5.1	BK				1		mat. usik., KS-HV?
A	2	86	24	01.5.1	BK				3	22	
A	2	87	24	01.5.1	BK				1	22	vannrullet/gloss

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattp	matfr	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
A	2	88	24	01.5.1	KT	HV	M		1	22	vannrullet/gloss
A	2	89	25	ZO	BE				2	22	
A	2	90	16	01.1.3	FL				1	22	type usik., flekke lign. avslag? flatretusj. flis? - vannrullet/gloss
A	3	91	24	01.5.1	FL				5	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	92	24	01.5.1	FL			X	1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	93	24	01.5.1	FL				2	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - vannrullet/gloss
A	3	94	24	01.5.1	BK				2	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	95	24	01.5.1	KT	HV	M		2	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	96	24	01.5.1	KS	HV	F		1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	97	20	02.3.0	BK				1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	98	24	01.5.1	FL				1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	3	99	24	01.5.1	FL				3	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - vannrullet/gloss
A	3	100	24	01.5.1	BK				1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - vannrullet/gloss
A	4	101	24	01.5.1	FL				4	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	4	102	24	01.5.1	FL				1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - vannrullet/gloss
A	4	103	21	15.5.2	PS				1	22	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	4	104	24	01.5.1	FL				2	24	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2

prst	gravlag	fnr	Bnr	type	mattyp	matfar	matkrn	thermalt	ant	liter	kommentar
A	4	105	24	01.5.1	BK				2	24	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	4	106	24	01.5.1	BK				1	24	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - vannrullet/gloss
A	4	107	12	09.5.2	FL				1	24	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2 - type borspiss usik. - kort og sterkt reduser
A	4	108	21	15.5.2	PS				1	24	strat.lag (felt tolk.)=kulturlag 2
A	5	109	24	01.5.1	FL				6	18	
A	5	110	24	01.5.1	BK				2	18	
B	A/B	111	24	01.5.1	FL				1		
B	B	112	24	01.5.1	FL				1	24	test såld
B	1c	113	24	01.5.1	FL				4	22	
B	1c	114	24	01.5.1	FL			X	2	22	
B	1c	115	24	01.5.1	FL				1	22	vannrullet/gloss
B	1c	116	24	01.5.1	BK				1	22	
B	1c	117	22	15.5.1	PS				1	22	
B	1c	118	5	25.0.0	KE				1	22	
B	1c	119	5	25.0.0	KE				1	22	*randskår
B	1c	120	25	ZO	BE				6	22	antall=6+ - knust fragmenter
B	2c	121	24	01.5.1	FL				7	18	